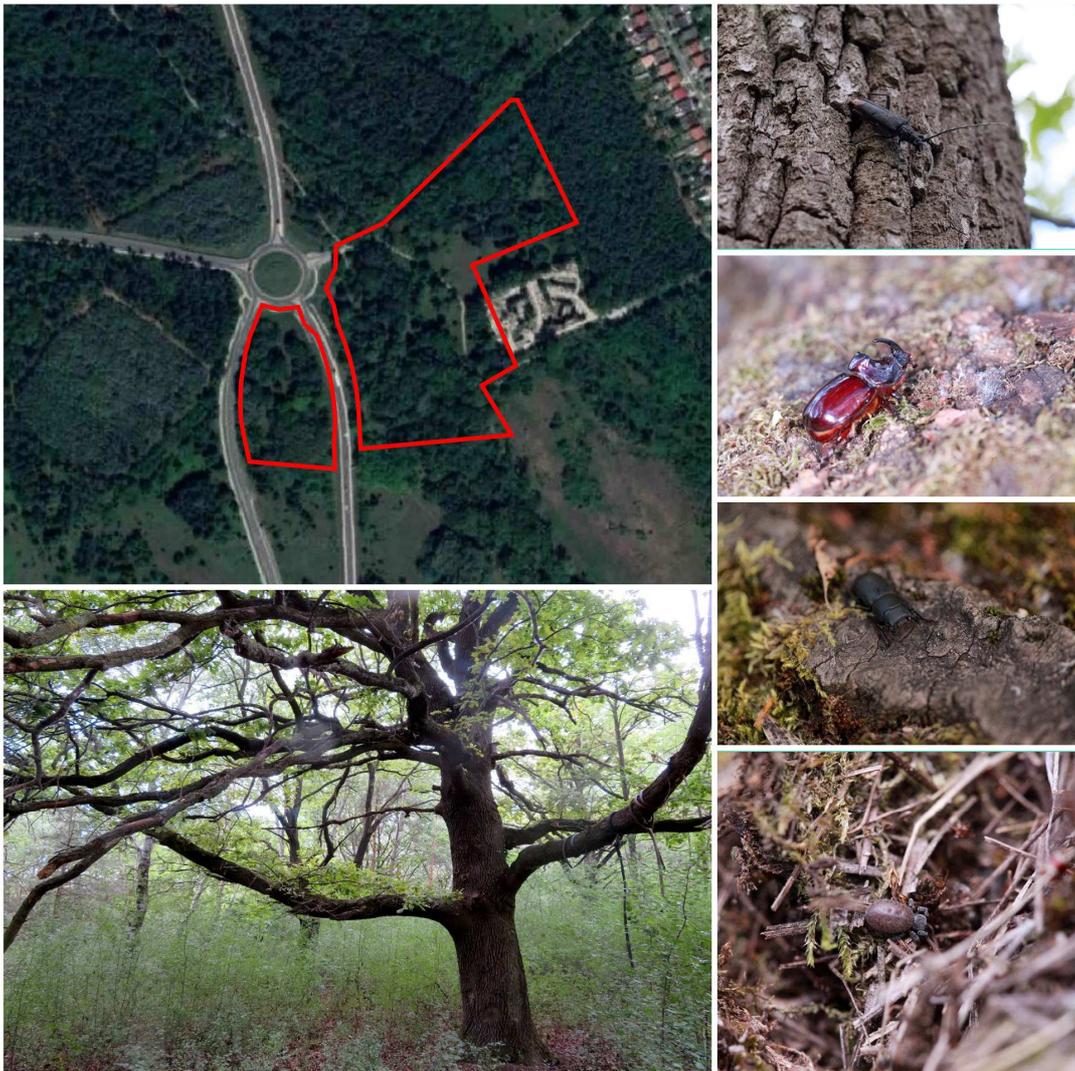

TAJOLÓ-TERV

Területrendezési, Környezetvédelmi és Közigazgatásfejlesztési Kft.

1074 Budapest, Rottenbiller u. 24. Tel./fax: +36-1-786-0640, E-mail: tajoloterv.kft@upcmail.hu

GYŐR MJV „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETTÉ NYILVÁNÍTÁST ELŐKÉSZÍTÉSE SZAKMAI MEGALAPOZÓ TANULMÁNY Bizottsági tárgyalásra

2020. november 6.

GYŐR MJV „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ”
HELYI VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETTÉ NYILVÁNÍTÁST ELŐKÉSZÍTÉSE
SAKMAI MEGALAPOZÓ TANULMÁNY
Bizottsági tárgyalásra

MEGBÍZÓ:

Győr MJV Önkormányzata

SAKMAI MEGALAPOZÓ TANULMÁNYT ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

TÁJOLÓ-TERV Kft.

ügyvezető: Auer Jolán

élővilágvédelmi szakértő, tájvédelmi szakértő Sz-042/2009

A SAKMAI MEGALAPOZÓ TANULMÁNY ELKÉSZÍTÉSÉBEN RÉSZTVEVŐ TOVÁBBI SZAKÉRTŐK:

dr. Seregélyesné Csomós Ágnes	botanikus, természetvédelmi szakértő, Sz-028/2011
dr. Schmidt Dávid, Dal-Olló Bt.	agrármérnök, botanikus – botanika
Kovács Péter.	természetvédelmi szakértő – zoológia, Sz-024/2012
Jóna Zoltán	madarak
M. András Ágnes TÁJOLÓ-TERV Kft.	okl. tájépítésmérnök

TARTALOM

1. BEVEZETÉS	5
2. A VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS FOLYAMATA	6
2.1. A védetté nyilvánítás lépései	6
2.2. A védetté nyilvánításról szóló önkormányzati rendelet tartalmi elemei.....	7
3. A „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” ELHELYEZKEDÉSE, JELENLEGI TERÜLETHASZNÁLATA	7
4. TERMÉSZETFÖLDRAJZI JELLEMZÉS	9
5. A VIZSGÁLT TERÜLETET ÉRINTŐ TERMÉSZETVÉDELMI LEHATÁROLÁSOK	11
5.1. Országos és/vagy Nemzetközi természetvédelmi érdekű területek	11
5.2. Ökológiai hálózat területei	12
5.3. Tájképvédelmi területek.....	13
6. A „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” NÖVÉNYZETE	14
6.1. A „Szentiváni Tölgyeserdő” élőhelyei, az élőhelyek természetessége	14
6.2. A „Szentiváni Tölgyeserdő” botanikai értékei.....	16
7. A „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” ÁLLATVILÁGA	19
7.1. A zoológiai vizsgálatok módszertana.....	19
7.2. Gerinctelenek: ízeltlábúak	20
7.3. Gerincesek.....	25
7.4. Madarak	27
7.5. Összefoglalás.....	32
8. AZ ÉLŐHELYEKET VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK	32
8.1. Veszélyeztető tényezők.....	32
9. „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” TERÜLETÉRE VONATKOZÓ TÉRSÉGI, TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ELHATÁROZÁSOK	33
9.1. Győr-Moson-Sopron Megyei Területrendezési Tervének „Szentiváni Tölgyeserdő” területére vonatkozó elhatározásai	34
9.2. Győr MJV Településfejlesztési koncepció.....	35
9.3. Győr MJV településrendezési eszközeinek „Szentiváni Tölgyeserdő” területére vonatkozó elhatározásai	36
10. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK ÉS A TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK ÖSSZHANGJÁNAK MEGTEREMTÉSE ÉRDEKÉBEN SZÜKSÉGES INTÉRKEDÉSEK	38
10.1. A 5474/85 hrsz.-ú terület vizsgált része.....	38
10.2. Szentiváni temető bővítési területe (0977/12 hrsz.)	40
11. HELYI TERMÉSZETVÉDELMI VÉDETTSÉGRE JAVASOLT TERÜLET	41
11.1. A védetté nyilvánítás célja.....	41
11.2. A helyi természetvédelmi védettségre javasolt terület lehatárolása	42
11.3. A helyi védelemre javasolt területek hrsz. listája, valamint a területekre vonatkozó településrendezési besorolások.....	42
12. FELHASZNÁLT IRODALOM	45

ÁBRÁK

1. ábra: A „Szentiváni Tölgyeserdő” elhelyezkedése a közigazgatási területen belül.....	5
2. ábra: A vizsgált terület elhelyezkedése.....	7
3. ábra: Kivágat az Országos Erdőállomány Adattár térképéből a vizsgálat alá vont területtel.....	8
4. ábra: A vizsgált területen a honvédelmi kezelésű (lila szín), valamint Győrszentiván temető bővítési területének (srfhozott türkisz) elhelyezkedése.....	9
5. ábra: A vizsgálat alá vont terület lehatárolása.....	10
6. ábra: A vizsgált terület északi részén elhelyezkedő Natura 2000 területek (forrás: Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság 16.3 verzió, 2020. július).....	11
7. ábra: A vizsgált terület lehatárolása, és a hatályos Natura 2000 területek 2006. évi földhivatali térképen ábrázolva.....	12
8. ábra: Az ökológiai hálózat területei a „Szentiváni Tölgyeserdő” területén.....	13
9. ábra: Tájképvédeli terület.....	13
10. ábra: A vizsgált terület élőhelytérképe.....	14
11. ábra: A felmért élőhelyek természetességi térképe.....	16
12. ábra: A „Szentiváni Tölgyeserdő” területe a katonai térképeken.....	18
13. ábra: Kivonat GYMS Megye Területrendezési Tervének Szerkezeti tervéből.....	34
14. ábra: A „Szentiváni Tölgyeserdő” területét érintő, GYMS Megye Területrendezési tervében lehatárolt térségi övezetek.....	35
15. ábra: Kivonat a Településfejlesztési koncepció településrészi lehatárolásából, „9. Győrszentiván” városrész területe (forrás Győr MJV TFK 2014-2030).....	36
16. ábra: Kivonat a hatályos Településszerkezeti tervből.....	36
17. ábra: A vizsgált terület lehatárolása a földhivatali alaptérképen.....	37
18. ábra: Tulajdonviszonyok a vizsgált területen.....	37
19. ábra: Állami tulajdonú, HM kezelésű, Győr MJV új településrendezési eszközeiben a HM részéről távlatban is honvédelmi érdekeket szolgáló területként megadott területek.....	38
20. ábra: A helyi természetvédelmi védettségre javasolt terület légifotón.....	42

TÁBLÁZATOK

1. táblázat: A felmért terület élőhelyei és kiterjedésük.....	15
2. táblázat: Módosított Németh-Seregélyes féle természetesség kategóriák.....	15
3. táblázat: Fészkelőként nem előforduló madarak, de vonulásuk során fontos táplálkozó- és pihenőhelyként szolgál a „Szentiváni Tölgyeserdő”.....	31
4. táblázat: A védelemre javasolt területek hrsz., művelési ágai, valamint besorolásuk a településrendezési eszközökben.....	43

FOTÓK

1. fotó: Fiatal skarlát bikapók (<i>Eresus kollari</i>) a temető melletti nyílt homoki gyeptől.....	20
2. fotó: A magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) a homokvidék kiemelt értéke.....	22
3. fotó: A növényi nedvvel táplálkozó hím nagy szarvasbogarak (<i>Lucanus cervus</i>). A vizsgált terület idős tölgyfáinak köszönhetően, jelentős állománya él a tölgyesben.....	22
4. fotó: Kis szarvasbogár (<i>Dorcus parallelipedus</i>) általánosan elterjedt a vizsgált területen.....	23
5. fotó: Az orrszarvúbogár (<i>Oryctes nasicornis</i>) több példánya is előkerült az idős tölgyek környezetéből.....	23
6. fotó: A nagy hörcsincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) egy kifejlett példánya egy idős tölgyfán, a rönnyílások mellett.....	24
7. fotó: A tanösvény táblákat és a pihenőt is megrongálták.....	33
8. fotó: A több védett és fokozottan védett állatfajnak életteret adó homokpusztagyepet kettévágó út nyomvonala.....	33
9. fotó: Védett állatfajoknak élőhelyet nyújtó gyepfolt építési törmelékkel.....	33

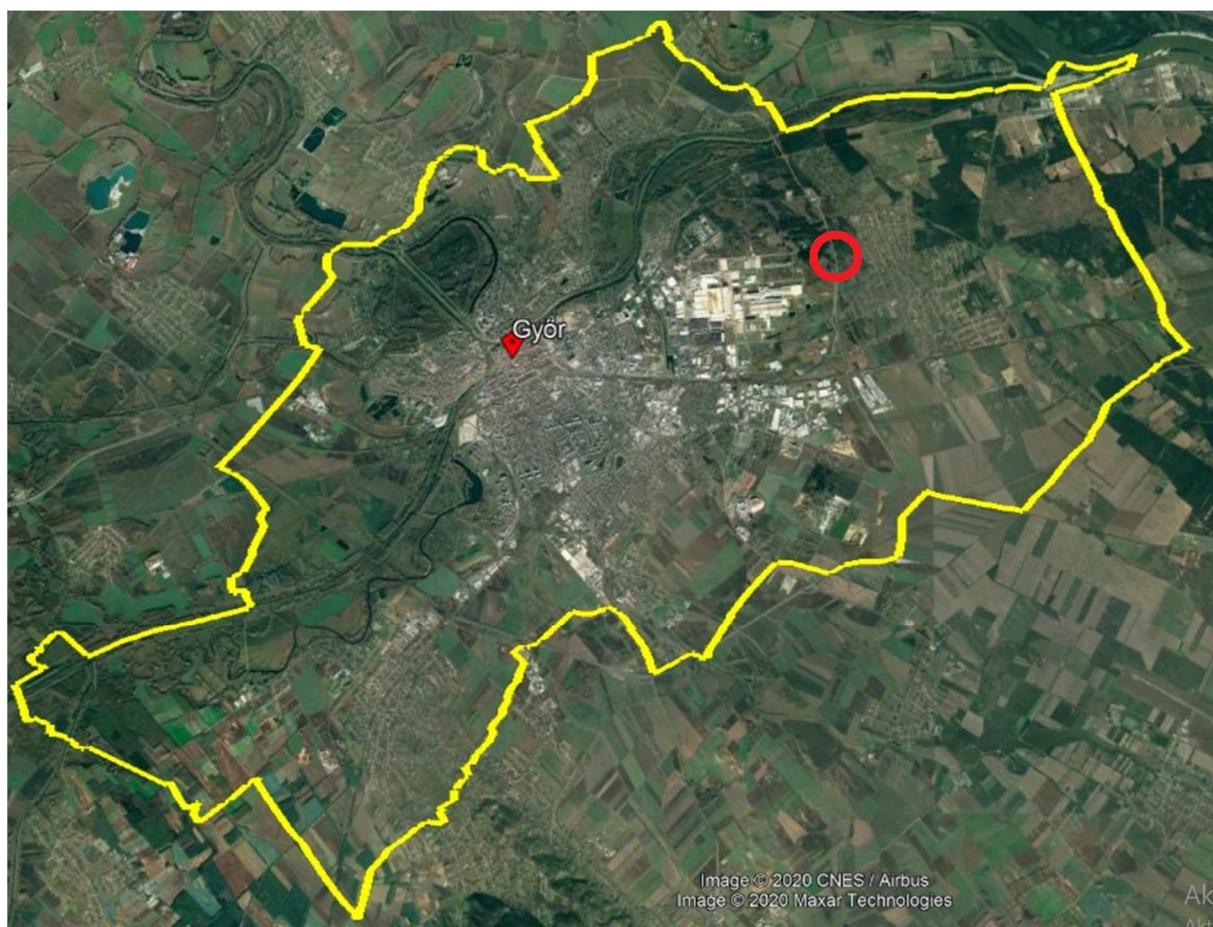
1. BEVEZETÉS

Győr MJV Környezetvédelmi Bizottságának kezdeményezésére Győr MJV Önkormányzata megkezdte a „Szentiváni Tölgyeserdő” helyi jelentőségű természetvédelmi területté nyilvánítás előkészítését.

A helyi védetté nyilvánítás folyamatát a természetvédelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (továbbiakban Tvt.) szabályozza.

Első lépésként Győr MJV Önkormányzata a helyi védetté nyilvánítást előkészítő szakmai megalapozó dokumentáció elkészítésére adott megbízást a TÁJOLÓ-TERV Kft.-nek.

A szakmai megalapozó tanulmány elfogadását követően kerül sor az ún. kezelési terv elkészítésére, ami védetté nyilvánító önkormányzati rendelet melléklete lesz.

1. ábra: A „Szentiváni Tölgyeserdő” elhelyezkedése a közigazgatási területen belül

2. A VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS FOLYAMATA¹

2.1. A VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS LÉPÉSEI

A települési önkormányzat jogosult rendelettel természeti területet, természeti emléket helyi jelentőségű védelem alá helyezni. A Tvt. 28. § (4) és (5) bekezdései tartalmazzák a természetvédelmi terület és a természeti emlék definícióit. Eszerint *természetvédelmi terület* az ország jellegzetes és különleges természeti értékekben gazdag, kisebb összefüggő területe, amelynek elsődleges rendeltetése egy vagy több természeti érték, illetve ezek összefüggő rendszerének a védelme. Természeti emlék pedig valamely különlegesen jelentős egyedi természeti érték, képződmény és annak védelmét szolgáló terület.

A védetté nyilvánítás kezdeményezője bárki lehet, a szakmai előkészítéséért a települési önkormányzati jegyző felelős. A védetté nyilvánítás előkészítésének **első lépése** a működési területe alapján érintett nemzeti park igazgatóság —jelen esetben a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság— megkeresése a **védetté nyilvánítás szakmai indoklását megalapozó iratok megküldésével**, annak érdekében, hogy az igazgatóság nyilatkozzon a terület országos jelentőségű védettségének indoklásáról. Az igazgatóság ilyen tartalmú nyilatkozatát a természetvédelemért felelős miniszter állásfoglalása alapján 60 napon belül köteles megadni.

Az igazgatósági állásfoglalás kétféle lehet. Amennyiben indokolt a terület országos jelentőségű védettsége, az igazgatóság folytatja le az előkészítés szakmai munkálatait és tesz javaslatot a miniszternek a védetté nyilvánításra. Ha azonban nem indokolt a terület országos védettsége, az előkészítést végző jegyzőnek további feladatai keletkeznek. A fentebb hivatkozott szakmai megalapozó dokumentáció elkészítését követően az érdekelt álláspontjának megismerése érdekében az előkészítést végző egyeztető megbeszélést és esetlegesen helyszíni szemlét tart, amelyre —a kitűzött időpont előtt legalább 15 nappal — meghívja a javaslattevőt, valamennyi érdekelt hatóságot, továbbá mindazokat, akikre a védetté nyilvánításból jogok vagy kötelezettségek hárulnak, illetőleg akik jogos érdekét a védetté nyilvánítás közvetlenül érinti. Jelentős számú érdekelt esetén a meghívás történhet a hirdetőtáblán a helyi önkormányzat hirdetőtábláján történő kifüggesztésével vagy más, helyben szokásos módon közhírré tétele útján is. Az előkészítést végző az egyeztető tárgyalásról jegyzőkönyvet és összefoglalót készít, amelyet a védetté nyilvánításra vonatkozó javaslattal együtt előterjeszt a védetté nyilvánításra jogosulthoz.

Ezt követi a védetté nyilvánítás normatív aktusa, az önkormányzati rendelet megalkotása. **A védetté nyilvánító rendelet egy példányát a települési jegyzőnek meg kell küldenie az érintett területen működő nemzeti park igazgatóságnak.** A nemzeti park igazgatóság köteles ugyanis vezetni működési területét érintően a helyi és az országos jelentőségű védett természeti területek nyilvántartását. Meg kell azonban jegyezni, hogy a helyi jelentőségű védett természeti területek központi, országos nyilvántartását a Földművelésügyi Minisztérium vezeti, a nyilvántartással kapcsolatos bővebb információk a védett természeti területek és értékek nyilvántartásáról szóló 13/1997. (V. 28.) KTM rendeletben, ill. a minisztérium honlapjának (termeszetvedelem.hu) más részein található.

A védetté nyilvánításról rendelkező normatíva hatályba lépését követően a következő két, **Tvt-ben is előírt feladat** teljesítendő. Az egyik a **védett természeti terület táblával történő megjelölése**, melyet a terület természetvédelmi kezelését ellátó szerv közreműködésével kell foganatosítani. A másik fontos feladat a **védettség tényének ingatlan-nyilvántartási feljegyztetése**, melyet a jegyző köteles hivatalból kezdeményezni. Utóbbi feladat kapcsán fontos hangsúlyozni, hogy a védettség tényének feljegyzése a közhiteles ingatlan-nyilvántartásba csak egy deklaratív hatályú aktus, azaz a terület védettsége nem ezáltal, hanem a védetté nyilvánító jogszabály hatályba lépésével keletkezik és a feljegyzés meglététől függetlenül is fennállhat. A jogbiztonság szempontjából nagyon fontos tehát, hogy

¹ forrás: Tvt. és a termeszetvedelem.hu honlap

mind az érintett önkormányzatnál, mind a nemzeti park igazgatóságánál, mind az ingatlanügyi hatóságnál, mind pedig a természetvédelemért felelős tárcánál az adott helyi védett természeti terület aktuális adatait tartásuk nyilván.

2.2. A VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSRÓL SZÓLÓ ÖNKORMÁNYZATI RENDELET TARTALMI ELEMEI

A védetté nyilvánító önkormányzati rendeletnek mindenképpen tartalmaznia kell a védetté nyilvánítás tényét, a természetvédelmi értékek megnevezését, terület esetében annak jellegét, kiterjedését, a védetté nyilvánítás indokát, természetvédelmi célját, a földrészletek helyrajzi számait, a Tvt-ben meghatározott egyes korlátozások és tilalmak alóli esetleges felmentést, a természetvédelmi hatóság engedélyéhez kötött egyes tevékenységek körét, lehetőség szerint a földrészlet határvonalának töréspont koordinátáit, valamint a terület kezelési tervét.

További törvényi előírás a **kezelési terv elkészítése** minden védett természeti terület esetében. **A kezelési terv a védetté nyilvánító önkormányzati rendelet melléklete.** A természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokat a 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet tartalmazza. A nemzeti park igazgatóság a települési önkormányzat jegyzőjének megkeresése esetén a helyi jelentőségű terület védetté nyilvánításáról szóló önkormányzati rendeletbe foglalt természetvédelmi kezelési terv tervezetét szakmai szempontok szerint véleményezi.

3. A „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” ELHELYEZKEDÉSE, JELENLEGI TERÜLETHASZNÁLATA

A földrajzi kistájbeosztás szerint a „Szentiváni Tölgyeserdő” teljes területe a Kisalföld nagytájon belül a Győr-Tatai-teraszvidék kistáj nyugati részén helyezkedik el.

A „Szentiváni Tölgyeserdő” közigazgatásilag Győrhöz tartozó, Győr belterületétől keletre fekvő Győrszentiván településrész lakott területeitől nyugatra a 813. sz. főút és az Audiba vezető út csomópontjának térségében helyezkedik el.

2. ábra: A vizsgált terület elhelyezkedése

A vizsgált terület jellemzően fáslegelővel borított terület. A terület egy része az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott terület, de jellemzően nem erdővel borított területként, hanem az „erdőgazdálkodást közvetlenül szolgáló területként”, TN jelű, terméketlen területként. A körforgalmi csomóponttól délre elhelyezkedő, 0,13 ha nagyságú, akácossal borított 568/E4 erdőtag területét tartja nyilván erdővel borított területként az Országos Erdőállomány Adattár, gazdasági erdő (faanyagtermelő) elsődleges rendeltetéssel.

3. ábra: Kivágat az Országos Erdőállomány Adattár térképéből a vizsgálat alá vont területtel

A vizsgált terület közel fele (44%-a) állami tulajdonú terület, amely honvédségi kezelésben van (4. ábra lila színnel jelölt terület).

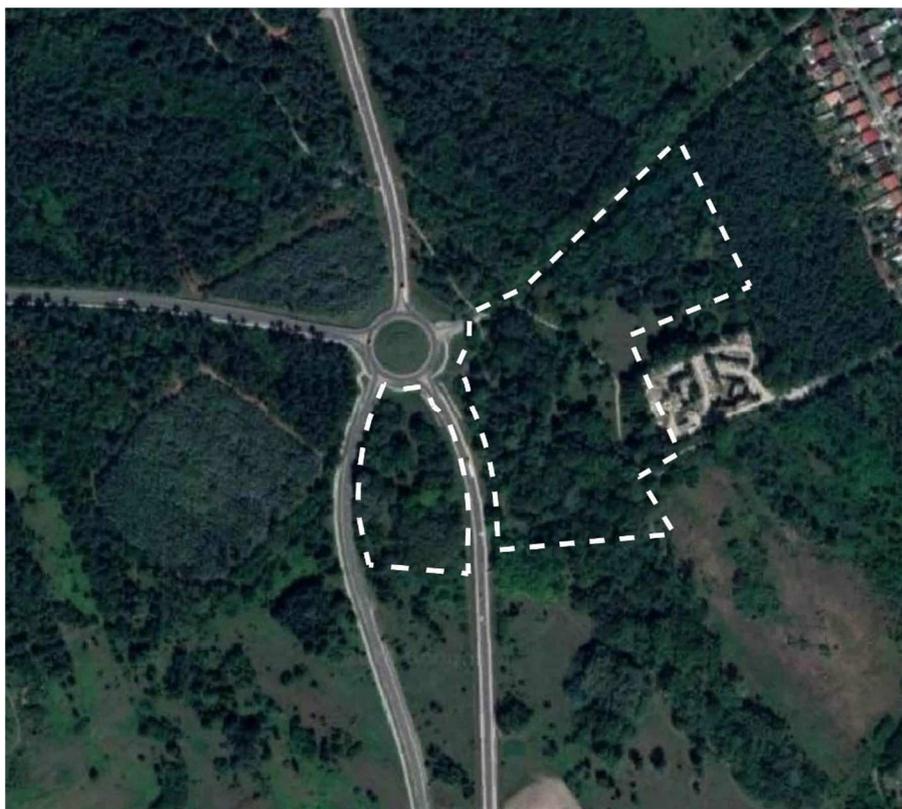
A vizsgált terület keleti részén elhelyezkedő terület, 0977/12 hrsz.-ú telek cca. kétharmada a szentiváni temető terület bővítési területe (4. ábra csíkozott türkisz színnel jelölt terület) a hatályos Településszerkezeti terv szerint. A 0977/12 hrsz.-ú teleknek a vizsgálat alá nem volt délkeleti része Győrszentiván működő temetője (4. ábra türkisz .színnel jelölt terület).

**4. ábra: A vizsgált területen a honvédelmi kezelésű (lila szín), valamint Győrszentiván temető bővítési területének (sraffozott türkisz) elhelyezkedése.
(Az ábrán türkisz színnel az üzemelő temető terület)**

4. TERMÉSZETFÖLDRAJZI JELLEMZÉS

Győr keleti városrészétől, Likóctól keletre, a Mosoni-Dunával párhuzamosan kelet felé húzódik a kisalföldi meszes homokpuszta, „az igazi magyar flóra otthona”. A pannon táj becses értékeinek otthon adó kontinentális homokpusztagyepeknek e térségben található a nyugati őrpontja, a Kárpát-medencén túl ezek a társulások már nem fordulnak elő. Fennmaradásuk az elmúlt évszázadok legeltető állattartásának, majd a XIX. századtól kezdődően a katonai jelenlétnek köszönhető, amikor gyakorlótérek használták a Likócs és a Gönyüi-erdő közötti terület nagy részét. Napjainkban a terület kisebb része továbbra is honvédségi gyakorlatozások színtere, másutt különböző természetességi állapotú, helyenként erősen cserjésedő vagy teljesen eljellegtelenedett (siskanáddal és aranyvesszővel elborított) degradált homokpusztagyeppek vannak. A győri iparterületek keleti irányú terjeszkedése következtében a gyepek jelentős területvesztést szenvedtek el, Hecsepuszta gyepei és a Hecsei-erdő gyakorlatilag teljes egészében megsemmisültek.

5. ábra: A vizsgálat alá vont terület lehatárolása

A „Gyórszentiváni gyakorlótéren” az elmúlt években jelentős változások történtek különböző ipari és közlekedési beruházások miatt. A terület déli, délnyugati szomszédságában csaknem 140 hektár egykori gyep, cserjés és szántó épült be, illetve a megmaradt, korábban egységes területet már felépült és épülő utak osztották fel (5. ábra).

A „Szentiváni Tölgyeserdőt” kettéosztó (1975-ben épült) M19-es autótút mellett a 2010-es években előbb az Audi-gyár körüli közút, majd néhány évvel később a 813. sz. főút épült meg. Utóbbi kettő közvetlen hatással van a vizsgált területre is, a 813. sz. út kettévágja a legelőerdőt (5. ábra).

A vizsgálatba vont terület összesen 9,15 hektár, amely Győr város Gyórszentiván városrészének nyugati határában fekszik. Befoglaló földrajzi egysége a korábban nagyobb kiterjedésű, a beépítések által mára összezsugorodott Szentiváni-erdő, amelynek déli peremén helyezkedik el. Keletről a Rákóczi utcai temető határolja, nyugati harmadát észak-déli irányban metszi a 813. sz. közút, míg nyugati peremét az Audi-gyár saját ipari útjának nyomvonala jelenti.

5. A VIZSGÁLT TERÜLETET ÉRINTŐ TERMÉSZETVÉDELMI LEHATÁROLÁSOK

5.1. ORSZÁGOS ÉS/VAGY NEMZETKÖZI TERMÉSZETVÉDELMI ÉRDEKŰ TERÜLETEK

A vizsgált területet nem érinti országos jelentőségű védett természeti terület (nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék).

A terület Natura 2000 érintettségével ellentmondás derült ki.

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóságtól kapott adatszolgáltatás alapján (2020. július, 16.3 verzió) a vizsgált terület **szinte egésze a Natura 2000 területek része, mégpedig a Gönyüi-homokvidék** (HUFH20009) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek.

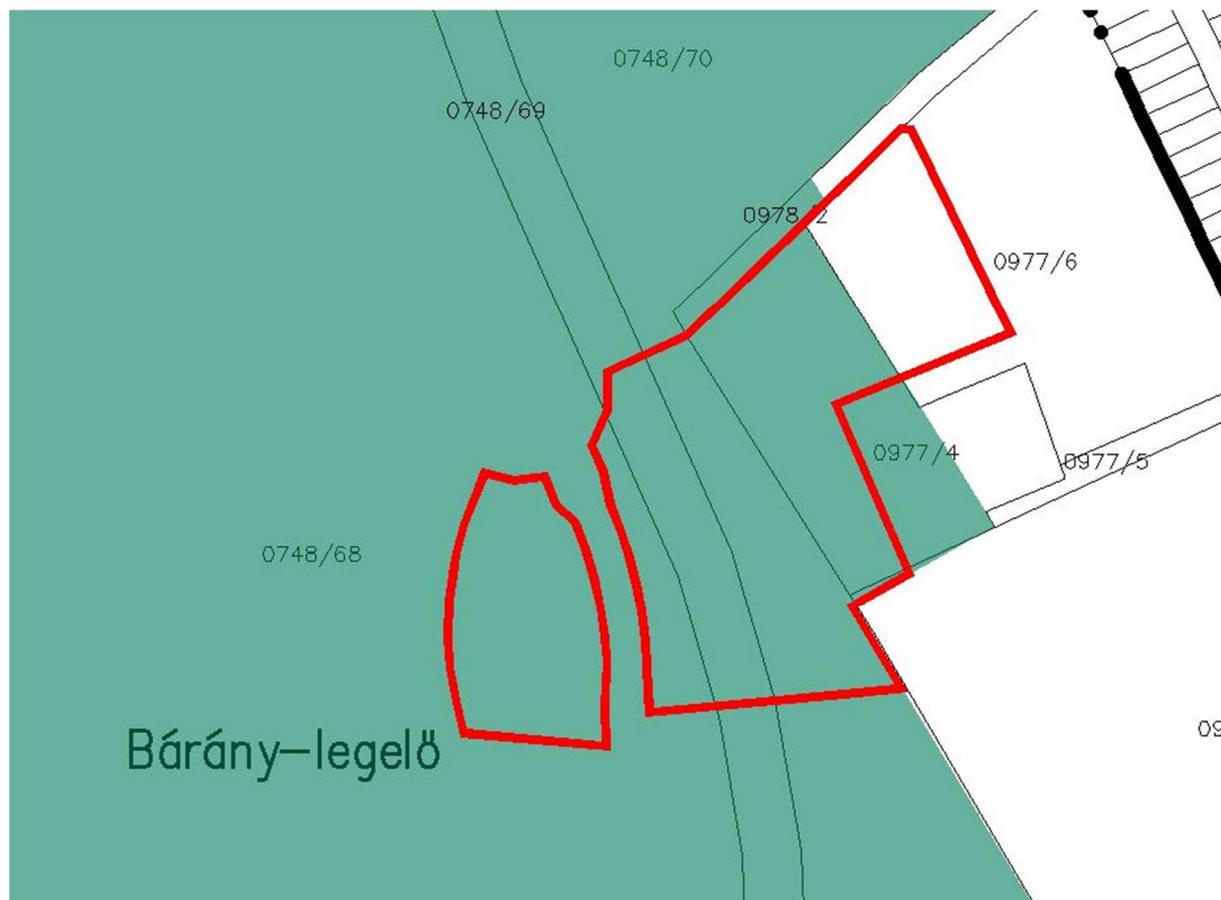

6. ábra: A vizsgált terület északi részén elhelyezkedő Natura 2000 területek (forrás: Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság 16.3 verzió, 2020. július)

A vizsgált területet érintő Natura 2000 területek **jelenlegi** helyrajzi számai:

0748/95 teljes területe, 0977/12 egy része, 0748/127 egy része, 0748/128 egy része, 0748/130 egy része, 0748/103 egy része, 5475/85 egy része.

Az elmúlt években —elsősorban a 813. j. út telekredezése kapcsán— a területen változtak a helyrajzi számok. A jelenlegi 0977/12 hrsz.-ú telken, ami a szentiváni temető és tervezett bővítési területének telke, észak-déli irányban keresztül halad a Natura 2000 terület határa. A 0977/12 hrsz.-ú telek új telek, a 0977/4 hrsz.-ú telekből a 0977/6 hrsz.-ú telek egy részéből alakult ki, ezzel párhuzamosan a 0977/6 hrsz.-ú telek területe és alakzata változott. Az alábbi 7. ábrán látható, hogy a 2006. évi földhivatali térképen a Natura 2000 terület határa először a 0977/4 hrsz.-ú telek keleti határán halad, majd a telek területén belül függőlegesen haladva érte el 0977/5 hrsz.-ú út nyugati telekhatárát. Tehát korábban sem a telekhatárokat lekövetve haladt a Natura 2000 terület határa.

7. ábra: A vizsgált terület lehatárolása, és a hatályos Natura 2000 területek 2006. évi földhivatali térképen ábrázolva

5.2. ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT TERÜLETEI

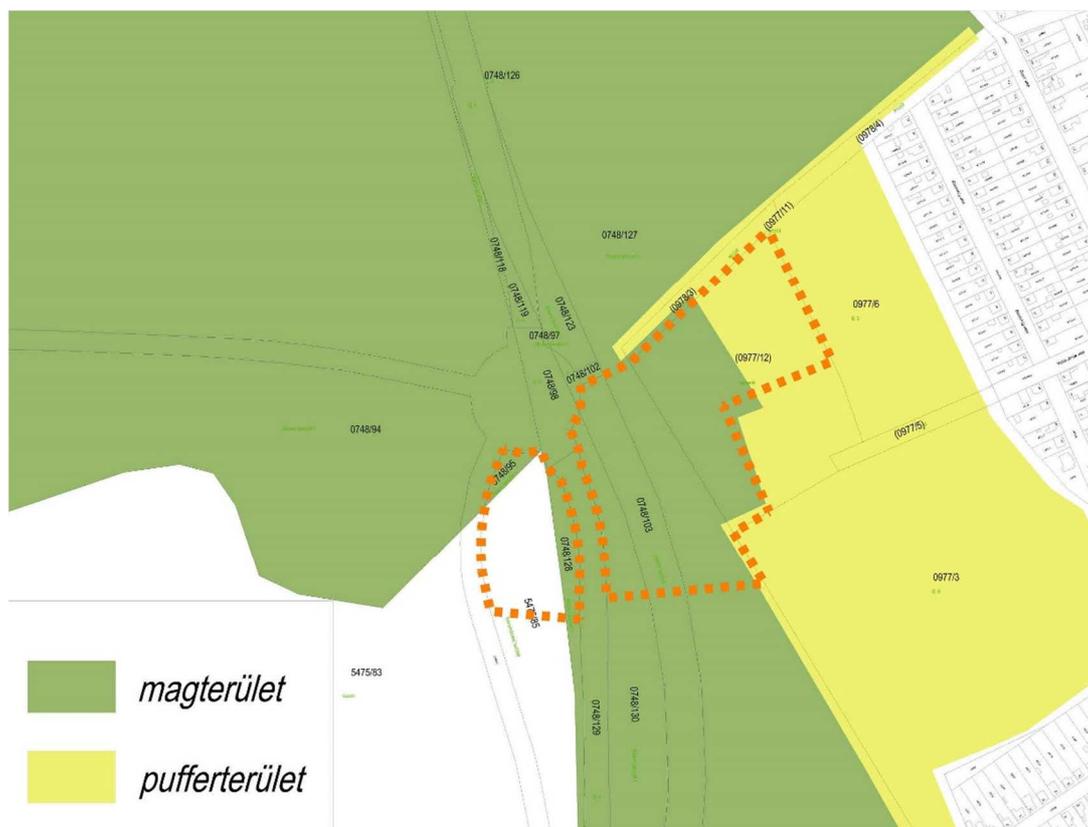
Az országos ökológiai hálózat területeit az Országos Területrendezési Terv, ill. pontosított lehatárolásait a megyei területrendezési tervek tartalmazzák.

A „Szentiváni Tölgyeserdő” területét az ökológiai hálózat magterületei és pufferterületei² is érintik. A vizsgált terület nagy része az országos **ökológiai hálózat magterületébe**, a vizsgált terület keleti része az országos **ökológiai hálózat pufferterületébe** tartozik.

² **ökológiai hálózat magterületének övezete:** „...olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életközösségeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.” (2018:CXXXIX. 4. § 34. pont)

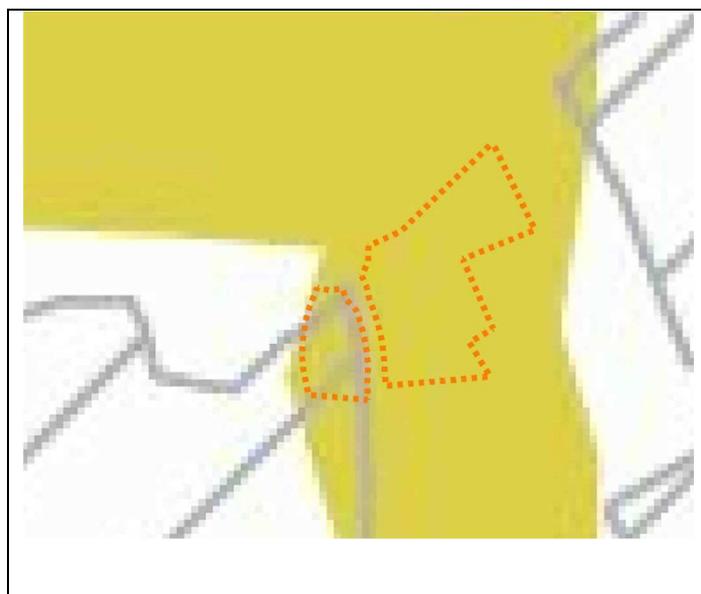
ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezete: „...olyan többnyire lineáris kiterjedésű folyamatos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok), amelyek döntő részben természetes eredetűek és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.” (2018:CXXXIX. 4. § 35. pont)

ökológiai hálózat pufferterület övezete: „...olyan rendeltetésű területek, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatásait, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek.” (2018:CXXXIX. 4. § 36. pont)

8. ábra: Az ökológiai hálózat területei a „Szentiváni Tölgyeserdő” területén

5.3. TÁJKÉPVÉDELMI TERÜLETEK

A tájképvédelmi területeket az Országos Területrendezési Terv, ill. pontosított lehatárolásait a megyei területrendezési tervek tartalmazzák. A „Szentiváni Tölgyeserdő” területe e besorolások szerint **tájképvédelmi terület**nek minősül.

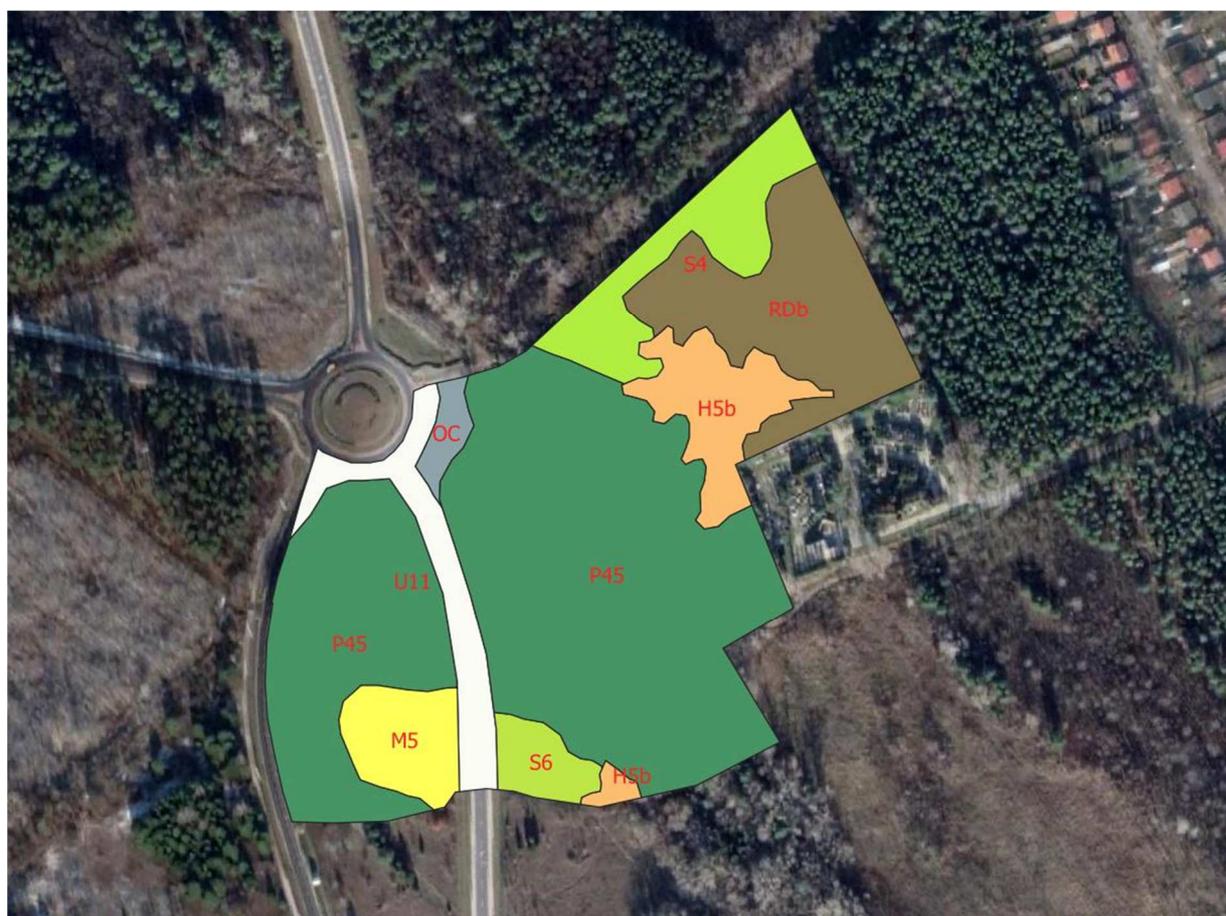
9. ábra: Tájképvédelmi terület

6. A „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” NÖVÉNYZETE

6.1. A „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” ÉLŐHELYEI, AZ ÉLŐHELYEK TERMÉSZETESSÉGE

6.1.1. Az élőhelytípusok jellemzése, területi megoszlásuk

A Bölöni et al. (2011) módszertana³ alapján elvégzett élőhelytérképezés szerint 8 élőhelytípus különül el (1. táblázat). Az idős kocsányos tölgyek által elfoglalt terület mintegy 5 hektár, amelyet fáslegelő élőhelytípusba (P45) soroltunk. A többi faállománytípus értéktelenebb, jórészt idegenhonos fajokból áll (RDb, S4, S6), illetve kisebb területen fehér nyáras (M5) figyelhető meg. A temető szomszédságában és a fáslegelő déli peremén 0,63 hektár kiterjedésben természetközeli homokpusztagyeppek (H5b) maradtak fenn (10. ábra).

10. ábra: A vizsgált terület élőhelytérképe

³ Az **ÁNÉR-ről** [Bölöni J., Molnár Zs., Kun A. (2011): Magyarország élőhelyei – Vegetációtípusok leírása és határozója. ÁNÉR 2011. MTA ÖBKI, Vácrátót]

Az **ÁNÉR** – Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer – Magyarország növényzetének és élőhelyeinek térképezésére napjainkban a leggyakrabban használt módszer. Az élőhelyeket egységes, országos, aktuális rendszerben mutatja be, és minden korábbi rendszerrel szemben a teljes tájat fedő kategóriái vannak. Ez azt jelenti, hogy a degradált, városi vagy másodlagos élőhelyek vegetációjának besorolására is alkalmas, tehát bármely területen alkalmazható. Létrehozásának fő célja az volt, hogy a felhasználók számára a legkevesebb bizonytalansággal terhelt, az egész országban, terepen egységesen jól használható rendszert alakítsanak ki.

SAKMAI MEGALAPOZÓ TANULMÁNY**1. táblázat: A felmért terület élőhelyei és kiterjedésük**

ÁNÉR 2011	Élőhely megnevezése	Terület (ha)	Reprezentativitás (%)
H5b	Homoki sztyepprétek	0,63	6,88
M5	Homoki borókás-nyárasok	0,42	4,56
OC	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	0,12	1,33
P45	Fáslegelő	5,194	56,75
RDb	Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos erdők	1,31	14,31
S4	Ültetett fenyvesek	0,70	7,68
S6	Nem őshonos fafajok spontán állományai	0,23	2,53
U11	Utak	0,55	5,95
Összesen		9,15	100,00

A jellemző fás- és lágyszárú fajkészlet, valamint a gyomosodás, leromlás mértéke alapján meghatároztuk a természetességi értéket (11. ábra), amelynek alapját Németh & Seregélyes (1989) rendszere jelentette (2. táblázat).

2. táblázat: Módosított Németh-Seregélyes féle természetesség kategóriák

Természetvédelmi érték kategóriák botanikai értékek alapján		
Értékszám	Kritérium	Példa
D01	Teljesen leromlott / a regeneráció elején járó állapot	Kizárólag „gyomok” és jellegtelen fajok uralkodnak, semmiféle természetesebb növényzeti típus nem ismerhető fel, azaz természetközeli és féltermészetes kategóriáknál ilyen nincs.
D02	Erősen leromlott/gyengén regenerálódott állapot	A fajkészlet jellegtelen, a zavarástűrő, „gyomok”, idegenhonos fajok uralkodnak, a növényzet szerkezete szétesett vagy fejletlen (monodomináns, egykorú foltok, kevés faj együtt), a növényzet gyakran fragmentált, a termőhely általában leromlott, természetesebb élőhelyet nemigen lehetne megnevezni. Ha felismerhető az eredeti élőhely, állapota akkor is „igen rossz”.
D03	Közepesen leromlott/közepesen regenerálódott állapot	A természetes fajok uralkodnak, de színező elemek alig vannak (máskor több színező elem mellett sok a zavarástűrő faj, sőt a „gyomok” is gyakoriak lehetnek), a termőhely gyakran közepesen leromlott, a növényzet szerkezete nem jó (homogén, egykorú vagy természetellenesen foltos) / máskor jobb a szerkezet, de akkor a fajkészlet jellegtelen, szinte mindig meg lehet nevezni egy természetesebb élőhelyet, de az állapota „nem jó”.
D04	„Jónak nevezett”, „természetközeli”/ „jól” regenerálódott állapot	A növényzet szerkezete jó és / vagy a természetes fajok uralkodnak, sok a színező elem is, viszont többnyire kevés a zavarástűrő faj; nem ritkán 3-as és 5-ös vegetációs jellemzők kombinálódnak, pl. (a) fajokban szegényebb, esetleg gyomosabb is, de igen jó szerkezetű folt, (b) fajokban igen gazdag, de nem jó szerkezettel, (c) idős erdőállomány, de fajhiányos vagy nem jó szerkezetű, (d) az egyik vegetációs szint lényegesen jobb állapotú,

Természetvédelmi értékkategóriák botanikai értékek alapján		
Értékszám	Kritérium	Példa
		mint a másik szint.
D05	Specialista, kísérő és termőhelyjelző fajokban gazdag, jó szerkezetű, szentély értékű terület	Az adott élőhely országosan (regionálisan) legjobb (10)-50-100 állományának egyike, gyomos és inváziós fajok nincsenek vagy alig vannak, a termőhely természetes állapotú.

Ez alapján a homokpusztagyep (H5b) került a legkedvezőbb kategóriába (D04). A fáslegelő a benne található fajkészlet és a vegetáció állapota alapján D02-D03 (erősen-közepesen leromlott) kategóriába került.

11. ábra: A felmért élőhelyek természetességi térképe

6.2. A „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” BOTANIKAI ÉRTÉKEI

6.2.1. A fáslegelő

[Bozsóki, Takács (2015), valamint a területen elhelyezett bemutatótábla szövegének felhasználásával.]

A terület használatáról, a főbb művelési módokról átfogó képet elsősorban a régi térképekről nyerhetünk, ezek közül kiemelkednek a katonai felmérések térképei, amelyek napjaink

tájtörténeti kutatásainak legfontosabb forrásai. Az I. katonai felmérés (1782–1784) a tájat szinte teljesen fátlannak mutatja, legelőket és nyílt homokfelszíneket, illetve Győrszentiván (Szent Iván, Hetse Puszta) környékén szántóföldeket ábrázol. Az egyetlen összefüggő erdő (valószínűleg a mai Haraszt-erdő, 21 ha) Győrszentivántól északra, illetve a Duna mentén egy keskeny sávban található, de kisebb facsoportok valószínűleg ezen kívül is előfordultak a területen. A gyepterületeket ekkor legeltetéssel (valószínűleg juh) hasznosíthatták, amire a térképen ábrázolt nagyszámú itatókút is utal. A II. Katonai Felmérés (1819-1869) térképe sokkal több erdőterületet ábrázol, mint az alig 60 évvel korábban készült I. katonai felmérés. A Hecsei-erdő (26 ha) és a Győrszentiváni-erdő (Faluerdő, Újerdő, 94,5 ha) területét már zárt erdőként ábrázolták, valamivel kisebb kiterjedéssel, mint napjainkban.

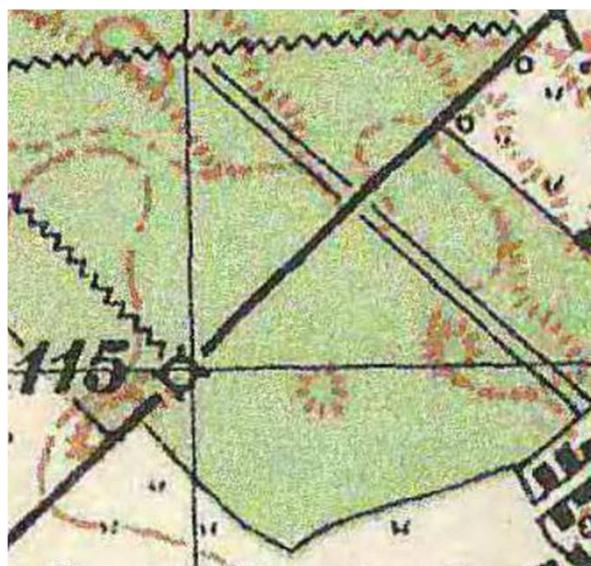
A vizsgált terület az I. katonai felmérésen

A vizsgált terület a II. katonai felmérésen

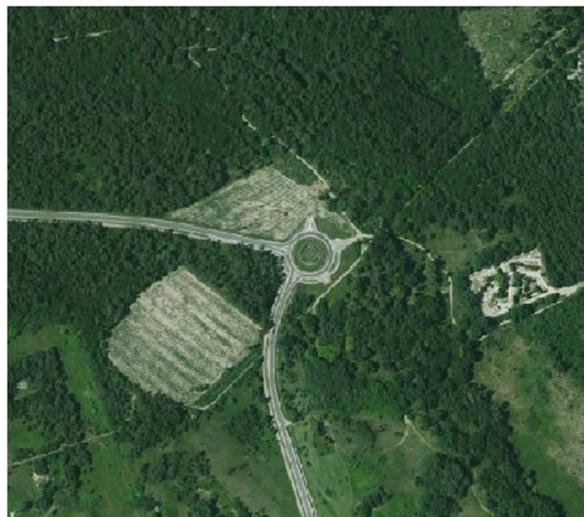
A vizsgált terület a III. katonai felmérésen

A vizsgált terület az 1940-es években

A vizsgált terület az 1960-as években

A vizsgált terület ortofotón napjainkban

12. ábra. A „Szentiváni Tölgyeserdő” területe a katonai térképeken

A területhasználatban a II. világháborúig jelentős változás nem volt, a települések, szántók, erdők kiterjedése általában növekedett a gyepek rovására. A katonai használat ekkor már megkezdődött, a terület határában lőtér és kiképzőterület működött. A világháborút követően nagyarányú erdősítés kezdődött, elsősorban akáccal és fenyővel, amely az addig megmaradt pusztai tölgyes maradványokat is nagyban érintette. A katonai használat miatti elzártság a legeltetés elmaradását, vastag fűavar kialakulását, és így tápanyagok, illetve humusz felhalmozódását eredményezte. Az özönnövények közül az ültetvényekről kiszabaduló akác (*Robinia pseudoacacia*), a bálványfa (*Ailanthus altissima*), illetve az agresszíven terjedő selyemkóró (*Asclepias syriaca*) jelenti a legnagyobb problémát.

Mintegy 25 példány kocsányos tölgy (*Quercus robur*) áll a területen elszórtan. Koronájuk terebélyes, szélesen terpeszkedő vastag ágaik az egykori szabad állásra utalnak. Tájképi értékük kiemelkedő. A lakott terület közelsége miatt a gyakorlatozások közvetlenül nem érintették, ezért a tölgyfák közötti nyílt részek a használat megszűnése miatt fokozatosan cserjésedni, erdősödni kezdtek. Az idős tölgyfák között jelenleg is spontán cserjésedett, erdősödött, többnyire gyenge természetességi állapottal jellemezhető fás vegetáció ismerhető fel. A sok helyen megfigyelhető fásszárú özönfajok mellett sűrű töviskes cserjés, néhány homokbucka-tetőn homoki gyepek zárványai figyelhetők meg. A spontán fenyvesedő állományokban néhány pionír növényfaj emeli a természetességet (pl. kardos madársisak, madárfészek).

6.2.2. Védett növények

A kislalföldi homokpusztagyepéken előforduló védett növények száma 72, amely igen magas szám. A 2000-2015 közötti időszakban összesen 53 védett és 2 fokozottan védett (pókbangó, méhbangó) növényről van aktuális adat (Takács et al. 2015).

A 2020. júniusi terepbejárások során összesen 6 védett növényfaj előfordulását rögzítettük a vizsgált területen. A négy homokpusztagyepi faj közül valamennyinek jelentős egyedszámú állományai ismertek a homokvidék egészén, a két kosborfaj azonban jóval ritkább.

Homoki fátyolvirág (*Gypsophila fastigiata*)

A felmérés idején még nem virágzott, pontos egyedszámot nem lehet megadni. A homoki sztyepprért élőhelyfoltok nyíltabb részein általánosan előforduló, gyakori faj.

Élőhely: H5b – homoki sztyepprétek

Becsült egyedszám: 250-500

Pusztai árvalányhaj (*Stipa pennata*)

A felmérés idejére már elvirágozott, pontos egyedszámot nem lehet megadni. A homoki sztyepprét élőhelyfoltokon fordul elő, a jó állapotú homokpusztagyepék társulásalkotó vezérnövénye.

Élőhely: H5b – homoki sztyepprétek

Becsült egyedszám: 50-100

Csajkavirág (*Oxytropis pilosa*)

A kisalföldi homokpuszták egyik leggyakoribb védett növénye, amely azonban a vizsgált terület gyepeiben nem került elő, csak a területet átszelő út szélén ismert néhány példánya.

Élőhely: H5b – homoki sztyepprétek

Becsült egyedszám: 11-25

Kései szegfű (*Dianthus serotinus*)

A homoki sztyepprét élőhelyfoltokon, főleg faállományok szélén előforduló, szórványos faj.

Élőhely: H5b – homoki sztyepprétek

Becsült egyedszám: 25-50

Kardos madársisak (*Cephalanthera longifolia*)

Korábban nem volt ismert a területről. Egy nem virágzó példány került elő a fáslegelő egyik fenyves-cserjés részéről.

Élőhely: P45 – Fáslegelők

Egyedszám: 1

Madárfészek (*Neottia nidus-avis*)

A homokpuszta területéről csak innen és a Gönyői-erdő néhány pontjáról ismert. A területen idősebb erdőfenyők által uralt, vastagabb avarréteggel rendelkező helyen él néhány példánya a fáslegelő élőhelyfoltban.

Élőhely: P45 – Fáslegelők

Egyedszám: 5

6.2.3. Összefoglalás

A vizsgálatba vont terület összesen 9,15 hektár, amely Győr város Győrszentiván városrészének nyugati határában fekszik. Keletről a Rákóczi utcai temető határolja, nyugati harmadát észak-déli irányban metszi a 813. sz. közút, míg nyugati peremét az Audi-gyár saját ipari útjának nyomvonala jelenti. Összesen 8 élőhelytípus különül el. Az idős kocsányos tölgyek által elfoglalt terület mintegy 5 hektár, amelyet „fáslegelő” élőhelytípusba (P45) soroltunk. Természetességi állapota sajnos nem túl magas, tájképi értéke azonban kiemelkedő. A temető szomszédságában és a fáslegelő déli peremén 0,63 hektár kiterjedésben természetközeli homokpusztagyepék (H5b) maradtak fenn. A terepbejárások alkalmával sajnos igen sokrétű veszélyforrást lehetett felismerni, amelyek közül a vandalizmus, illegális hulladéklerakás, özönnövények térhódítása a legszembetűnőbb. A terepi vizsgálatok során összesen 6 védett növényfaj előfordulása került rögzítésre a területen.

7. A „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” ÁLLATVILÁGA

7.1. A ZOOLOGIAI VIZSGÁLATOK MÓDSZERTANA

Az ízeltlábúak vizsgálata során többféle gyűjtési módszert alkalmaztunk. Minden terepbejárás alkalmával végeztünk egyelő gyűjtéseket. Tömeges gyűjtésre a Barber-féle talajcsapdát, vödörccsapdát, illetve a Boros-csapdát használtuk. A talaj- és vödörccsapda elsősorban a talajon mozgó ízeltlábúak, rovarok számára kiváló gyűjtőeszköz, de a

vödörccsapda már a gerincesek számára is szolgálhat mintavételi eszközként. Mindkét esetben ölfolyadék nélkül, élvefogóként működtek a csapdák. A Boros-csapda a lombkorona alsó részében aktív, repülő rovarok számára szolgál csapdaként. A műanyag pillepalackból készített gyűjtőeszköz szintén élvefogóként működött, elsősorban a szarvasbogarak, hőscincérek kimutatására használtuk. A gypszintben mozgó ízeltlábúak gyűjtésére fűhálót használtunk. A gerinces állatok megfigyelésére többféle módszert használtunk. A vizuális megfigyelésen túl nagy hangsúlyt kapott a hang utáni „gyűjtés”, mivel a kételtűek, madarak regisztrációjához elengedhetetlen volt a nappali és az éjszakai megfigyelés egyaránt.

A madárvilág kutatása során a nappali és az éjszakai felméréseket 2020 júniusában és júliusában végeztük. Az erdei környezet miatt nappal is nagy hangsúlyt fordítottunk az akusztikus azonosításra, mindemellett vizuális módon is figyeltük a fajokat. Az itt költő énekesmadarak egy része énekelt, így adott fajoknál állománybecslést is végeztünk. Azon fajoknál, melyek már nem énekelnek ebben az időszakban, az elmúlt évek eredményeit tesszük közzé, és a továbbiakban külön jellemezzük ezeket a fajokat. Az éjszakai felmérés során a már kirepült bagolyfióákat kerestük, ezen példányok hívóhangját lehet ilyenkor hallani leggyakrabban.

A felmérések eredményeit az alábbiakban ismertetjük:

7.2. GERINCTELENEK: ÍZELTLÁBÚAK

7.2.1. Pókok

Hazánkban közel 800 pókfaj ismert, melyek közül 15 áll törvényes oltalom alatt. A kislépföldi homokpusztáról négy védett faj került elő (Szinetár és mtsai 2015), közülük két fajt – skarlát bikapók (*Eresus kollari*), pokoli cselőpók (*Geolycosa vultuosa*) – sikerült kimutatnunk, illetve egy potenciálisan előfordulhat (kövi torzpók – *Atypus muralis*). Utóbbi fajnak a temető melletti gyepen optimális életfeltételei vannak, de a szisztematikus vizsgálat ellenére sem került elő.

Skarlát bikapók (Eresus kollari)

Hazánkban három fajt ismerjük a bikapókoknak, közülük a skarlát bikapók a leggyakoribb. A hazánkban védelem alatt álló bikapókok a száraz gyepeket kedvelik: homok- és löszgyepeket, sziklagyepeket. A faj a Gönyői-homokvidék jó állapotú nyílt homokpuszta gyepeiben van jelen.

A vizsgált területen belül a temető melletti nyílt gyepen két foltban találtuk meg „lakótelepét”. Feltételezhetően a gyepek további foltjaiban is jelen lehet még.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft.

1. fotó: Fiatal skarlát bikapók (*Eresus kollari*) a temető melletti nyílt homoki gyepből

Pokoli cselőpók (Geolycosa vultuosa)

Az alföldi és a középhegységi felnyíló nyílt szárazgyepek nagy testű tárnaépítő farkaspókja. Természetes élőhelyén túl ott is találkozhatunk vele, ahol a gyepek mesterséges módon vált felnyílóvá (pl. taposás, intenzív legeltetés, építkezés, bányaművelés). A kisalföldi homokpusztán általánosan elterjedt, állománya stabilnak tekinthető.

A vizsgált területen belül a temető szomszédságában lévő gyepek melletti úton láttunk egy kóborló hím példányt. Tárnát nem sikerült találnunk. A hímek kora ősszel mutatott ki, amikor a nőstények után kóborolnak. Biztosra vehető, hogy a védett fajnak egy kisebb populációja jelen van.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

7.2.2. Lepkék

Szabadfalvy és Ambrus (2015) munkája a kisalföldi meszes homokpusztákon 432 nagylepkéfaj adatát közli. Ezek közül 43 védett és további ritkaságok is kiemelésre kerültek. A vizsgálati területünkön négy védett fajt mutatunk ki: nappali pávaszem (*Inachis io*), atalantalepke (*Vanessa atalanta*), citromlepke (*Gonepteryx rhami*), kardoslepke (*Iphiclides podalirius*).

Nappali pávaszem (Inachis io)

Vizonylag gyakori lepkefajunk, mindenütt előfordulhat ligeterdőkben, kaszálókon, mezsgyéken, utak mentén, de mesterséges környezetben, kertekben, parkokban is találkozhatunk vele. Hernyójának tápnövénye a komló (*Humulus lupulus*) és a csalánfajok (*Urtica* spp.).

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

Kardoslepke (Iphiclides podalirius)

A tágabb térségből is ismert jelenléte, főleg a napsütötte domboldalak, bozótosok lakója, esetleg felhagyott gyümölcsösökben is találkozhatunk vele. Mivel hernyójának a tápnövényei a csonthéjasok közül kerülnek ki, ezért olykor a kertekben is előfordul.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

Citromlepke (Gonepteryx rhami)

Tápnövénye a kutyabenge (*Rhamnus catharticus*), melyről a tudományos nevét is kapta. Sokfelé előfordul, széles körben elterjedt, de sehol sem tömeges.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

Atalantalepke (Vanessa atalanta)

Ugyancsak nem tartozik a ritka fajok közé, legtöbbször kora ősszel kerül a szem elé. Gyakran gyümölcsösökben tűnik fel, hernyójának a csalán (*Urtica dioica*) a tápnövénye.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

7.2.3. Bogarak

Magyar futrinka (Carabus granulatus)

Kárpát-medencei elterjedésű faj, mely leginkább a jó állapotú száraz gyepekben, homokpusztákon, szikla- és lejtőgyepekben fordul elő. A kisalföldi homokpusztán nagyon erős állományát ismerjük. Itt képes a kissé zavart élőhelyeken is megtelepedni, helyenként pionír jelleget is mutat a faj.

A vizsgált területen belül a temető melletti homokpusztán mutatott ki, de feltételezhetően a tölgyek közötti felnyíló gyepek mozaikjaiban is előfordulhat.

Fokozottan védett faj, a Gönyüi-homokvidék Natura 2000 terület jelölőfaja.

Természetvédelmi értéke: 100 000 Ft

2. fotó: A magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) a homokvidék kiemelt értéke

Nagy szarvasbogár (Lucanus cervus)

A nagy szarvasbogár xilofág faj, mely elősorban a tölgyekhez kötődik, de másodlagos fajokként gyümölcsfákban, esetleg akácokban is előfordul. Legnagyobb testű bogárfajunk, hímjének hatalmas rágója van, elérheti a nyolccentiméteres nagyságot is. Lárvája 5-6 évig fejlődik, a fák gyökérzetét fogyasztja, majd utolsó évben bebábozódik, és immár kifejlett rovarként jelenik meg. Főleg július hónapban, alkonyatkor mozognak.

A térségből a Gönyúi-erdő erdőssztyepptölgyese élőhelyeiből ismert. A vizsgált terület is egy valaha volt sztyepptölgyes, amelynek legnagyobb értékei idős tölgyfái. E tölgyeknek köszönhetően a nagy szarvasbogárnak, a Gönyúi-homokvidék Natura 2000 terület jelölőfajának jelentős állományát sikerült kimutatnunk a területről.

Természetvédelmi értéke: 10 000 Ft

3. fotó: A növényi nedvvel táplálkozó hím nagy szarvasbogarak (*Lucanus cervus*). A vizsgált terület idős tölgyfáinak köszönhetően, jelentős állománya él a tölgyesben.

Kis szarvasbogár (Dorcus parallelipedus)

A nagy szarvasbogárnál jóval kisebb méretű, xilofág faj. Hazánkban sokfelé előfordul, elsősorban a keményfákban, de nem ritkán fűzekben, nyárfákban és gyümölcsfákban is megtaláljuk.

A vizsgált területen általánosan jelen van.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

4. fotó: Kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipedus*) általánosan elterjedt a vizsgált területen

Pompás virágbogár (Protaetia aeruginosa)

Hazánk erdős vidékein sokfelé megtalálható. Az idős fák odvaiban, nedves korhadékaiban fejlődik. A kifejlett példányok, főként a napos, meleg időben a lombkoronaszintben mozognak. Táplálékukat a fák kifolyó nedvei adják.

A vizsgált területen általánosan előfordult. Az idősödő faállománynak köszönhetően a teljes területen találkozhatunk vele.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

Orrszarvúbogár (Oryctes nasicornis)

A hímek jellegzetes hátrafelé hajló szarva miatt nem téveszthető össze más bogárfajjal. Korhadékfogyasztó faj, mely elsősorban az idős tölgyekhez ragaszkodik. Hatalmas lárvái a korhadó gyökeres tuskókban fejlődnek.

A vizsgált területen több példányt mutattunk ki. A faj számára alkalmas idős fa több is van a területen.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

5. fotó: Az orrszarvúbogár (*Oryctes nasicornis*) több példánya is előkerült az idős tölgyek környezetéből

Nagy hőscincér (Cerambyx cerdo)

Hazánk egyik ritka bogárfaja. Lárva az idős, félig elhalt tölgyfák kéreg alatti régiójában táplálkozik. A lárva több éves fejlődés után bebábozódik, ezt követően már kifejlett rovarként hagyja el a tölgyfát, jellegzetes röpnylást hagyva maga után. A nyár közepén repülnek ki a hímek és nőstények, a párzást követően pedig elpusztulnak.

A temető melletti tölgyek közül egynél regisztráltunk több röpnylást és egy kifejlett példányt is.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

6. fotó: A nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) egy kifejlett példánya egy idős tölgyfán, a röpnylások mellett

Kis hőscincér (Cerambyx scopolii)

A nagy hőscincernél jóval gyakoribb faj, lárva kevésbé válogatós: gyümölcsfákban, dióban, erdei lombosfákban egyaránt táplálkozik. Mindössze két évet tölt lárva állapotban, amikor is a kéreg alatt táplálkozik.

A vizsgált területen általánosan előforduló faj.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

7.2.4. Egyenesszárnyúak

Homoki olaszskáka (Calliptamus barbarus)

Kimondottan a homoki gyepekhez ragaszkodó sáskafaj, mely a kisalföldi homokpusztáról is jól ismert. Mindig a jó állapotú, nyílt homokpusztákat követi. A hazai relatív gyakorisági adatok alapján ritka faj.

A temető melletti nyílt homokpusztán regisztráltuk példányait a nyár végén.

7.2.5. Fogólábúak

Imádkozó sáska (Mantis religiosa)

A fogólábúakat egyedül ez a faj képviseli hazánkban, a meleg, száraz, bokros-füves területeket kedveli. Elterjedési gócpontja a Földközi-tenger vidékére tehető, de hazánkban is gyakori. Nyáron párzanak, a nőstények ősszel teszik le jellegzetes, papírszerű burokba petéiket. Ragadozó életmódú, álcázásának köszönhetően sokszor áldozata rámászik testére is.

A vizsgált területen belül a temető melletti gyeppen figyeltük meg példányait.

Természetvédelmi értéke: 5 000 Ft

7.3. GERINCESEK

7.3.1. Kétéltűek

A kisalföldi meszes homokpusztákról 12 kétéltűfaj került kimutatásra (Dankovics 2015). A vizsgált terület jellegéből adódóan a 12 faj közül azon fajok vannak, illetve lehetnek jelen, melyek a szaporodásukat követően elhagyják a vízteret. A temető melletti erdőssztyepptölgyesben nincs állandó víztér, és időszakos tocsogók is csak a nagyon vizes években alakulnak ki.

Két faj jelenlétét észleltük: erdei béka (*Rana dalmatina*) és zöld levelibéka (*Hyla arborea*). Korábbi, egyéni adatgyűjtésből származik a barna ásóbékának (*Pelobates fuscus*) adata.

Zöld levelibéka (Hyla arborea)

A kifejlett példányok a bokros, növényzetben gazdag élőhelyeken található meg. Nem ritkán nagy magasságban a fák lombkoronaszintjében találkozhatunk vele. Általában éjszakai állat, de a nagyobb esőzések után is hallható a levelibékák „koncertje”. A territoriális területüket jelzik az erős hangjukkal.

A vizsgált területen is hang után sikerült regisztrálni a fajt. Szaporodására alkalmas víztestet a környéken nem ismerünk.

Természetvédelmi értéke: 10 000 Ft

Erdei béka (Rana dalmatina)

Viszonylag gyakori fajunk, sík-, domb- és hegyvidékeken egyaránt előfordul. Petéit sokféle víztérben leteszi: a nagyobb tavak mellett a kisebb pocsolyákban, keréknyomokban kialakuló ideiglenes vízterekbe is. Ugyanakkor a kifejlett példányok az árnyékolt erdős területeket kedvelik, így a víztereknek kell, hogy kapcsolatuk legyen erdei élőhelyekkel.

A vizsgált területen többször regisztráltuk vizuális formában. Szaporodására alkalmas víztestet nem ismerünk a közelben.

Természetvédelmi értéke: 10 000 Ft

Barna ásóbéka (Pelobates fuscus)

Az éjszakai életmódot folytató faj kedveli a homokos, löszös és laza öntéstalajú területeket. A kisalföldi homokpusztákon többfelé előfordul. Koncentrált szaporodóhelye csak egy-két esetben ismert, főként elszórtan található meg.

A temető melletti vizsgált területen 2018-ban egy példányát sikerült megtalálni, feltételezhető, hogy további példányok is előfordulnak.

Természetvédelmi értéke: 10 000 Ft

7.3.2. Hüllők

A kisalföldi homokpusztákról kilenc hüllőfaj jelenlétéről tudunk biztosan (Dankovics 2015). A szűkebben vett vizsgálati területről csak a fürge gyíkot (*Lacerta agilis*) mutattuk ki. Potenciálisan előfordulhat még a rézszikló (*Coronella austriaca*) és a lábatlan gyík (*Anguis fragilis*) is.

Fürge gyík (Lacerta agilis)

Hazánkban még viszonylag gyakori faj. A hegyvidéki és síksági kaszálókon, legelőkön, száraz, köves hegyoldalokon, de a mezőgazdasági parcellákon is előfordul. A mesterséges élőhelytípusok közül a száraz, napsütötte, nyílt területeket részesíti előnyben.

A vizsgált területen a temető melletti homokpusztagyepen regisztráltuk három példányát.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

7.3.3. Emlősök

3.3.3.1. Rovarevők

Keleti sün (Erinaceus concolor)

Hazánkban még gyakorinak tekinthető. A mezőgazdasági területektől az erdei vegetációkon át a mesterséges élőhelyekig bárhol találkozhatunk vele. Földgilisztát, csigákat, rovarokat fogyaszt. Szürkületkor válik aktívvá.

A vizsgált területen egyszeri alkalommal regisztráltuk jelenlétét az éjszakai órákban. Feltételezhetően az egész területen szórványosan előfordul.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Vakond (Talpa europaea)

A földalatti életmódhoz alkalmazkodott rovarevő faj. Testét fekete szőr fedi, mellső végtagjai ásólábakká módosultak, fülkagylójuk hiányzik. Táplálékuk főként földgilisztákból, rovarokból áll. Élőhelyekben nem válogatós. Erdei élőhelyeken, a mezőgazdasági parcellákon és kertekben egyaránt megtalálható.

A vizsgált területen jellegzetes nyomait (földtúrásait) több helyen is megfigyelhettük, illetve egy elűtött példánya (temető melletti földúton) is megkerült.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

3.3.3.2. Denevérek

A Gönyői-homokvidék Natura 2000 terület erdeiből 13 denevérfaj előfordulását ismerjük Esztók és Kugler (2017) munkájából: bajszos denevér (*Myotis mystacinus*); horgasszőrű denevér (*Myotis nattereri*), vízi denevér (*Myotis daubentonii*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), szürke hosszűfűlű-denevér (*Plecotus austriaca*), közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*), nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastella*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*), fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*), alpesi denevér (*Hypsugo savii*).

3.3.3.3. Ragadozók

A ragadozók rendjéből nem védett fajok kerültek csak elő: nyest (*Martes foina*), vörös róka (*Vulpes vulpes*), borz (*Meles meles*). Mindegyik fajt vizuálisan figyeltük meg. Utóbbi két faj a Kisalföldi homokpusztán gyakorinak tekinthető.

3.3.3.4. Párosujjú patások

Ebbe a rendbe főként gyakori, vadászható fajok tartoznak. A vizsgált területről ismertté vált a vaddisznó (*Sus scrofa*). Túrásait több helyen is láthatjuk. Többször is regisztrálásra került az őz (*Capreolus capreolus*) is.

3.3.3.5. Rágcsálók

A rágcsálók közül egy védett faj, a mókus jelenlétét sikerült igazolnunk.

Mókus (Sciurus vulgaris)

Nappali aktivitású faj, mely a túlevelű erdőktől a lombos erdőkön át a parkok fáin is megtalálhatja életfeltételeit. Az ország egész területén megtalálható. Bogyókat, növényi terméseket fogyaszt (tölgymakk, fenyőmag, mogyoró, gyertyántermése). A fákon készíti el fészket.

Egyik terepbejárás alkalmával regisztráltuk egy példányát.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

3.3.3.6. Nyúlalakúak

Védett faj nem tartozik ebbe a rendbe, a felmérés során a mezei nyúl (*Lepus europaeus*) példányait mutattuk ki a vizsgált területről.

7.4. MADARAK

7.4.1. Költő fajok

Ebben a fejezetben azokat a fajokat soroljuk fel, amelyek költését észleltük vagy korábbi adataink szerint költöttek a területen, így az elkövetkező években is számítani lehet megtelepedésükre.

Kakukk (Cuculus canorus)

A településen költő házi rozsdafarkú, illetve az erdő cserjeszintjén költő vörösbegyek fészkeit parazitálja, becsült állománynagysága 1-3 pár.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Búbosbanka (Upupa epops)

Szentiván kertvárosi részein több pár költése is ismert, illetve a terület öreg odvas fái megfelelő költőhelyet biztosítanak a fajnak, becsült állománya 1-2 pár.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

7.4.1.1. Fakopáncsok

Felmérésükre legalkalmasabb a kora tavaszi időszak, ez a párba állás és a nászidőszakuk, ilyenkor énekelnek és dobolnak legintenzívebben, így a felmérést megelőző terepbejárásaink során észlelt adatok alapján becsüljük az állománynagyságukat.

Nyaktekercs (Jynx torquilla)

Szórványosan található meg a területen, becsült állománynagysága 2-5 pár.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Nagy fakopáncs (Dendrocopos major)

A területen több idősebb fa található, melyek kiváló táplálkozóhelyei e fajnak, becsült állománynagysága 8-15 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

7.4.1.2. Énekesmadarak

Az énekesmadaroknál a hímek énekükkel jelölik ki revírjuk határát. Ezen éneklő példányok alapján becsültük állományaikat.

Ökörszem (Troglodytes troglodytes)

A sűrű aljnövényzetű erdőkben, fiatalosokban költ, becsült állománya 1-2 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Vörösbegy (Erithacus rubecula)

Nem volt biztos a költése, de 2020-ban bebizonyosodott. Becsült állománynagysága 3-5 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Fülemüle (Luscinia megarhynchos)

A sűrű aljnövényzetű területeken énekeltek a madarak, a faj állományának nagysága a területen: 10-15 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Énekes rigó (Turdus philomelos)

A kertvárosi részen is költ, de az erdőben észleltük nagyobb sűrűségben, állománya 9-14 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Fekete rigó (Turdus merula)

Élőhelye nagyban hasonlít az énekes rigóéhoz, de urbanizációs sikere nyomán a kertvárosi környezetben az énekes rigónál sikeresebben találta meg a sikeres költéséhez szükséges feltételeket, becsült állománya 18-25 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Barátposzáta (Sylvia atricapilla)

Az egyik leggyakoribb faj, a terület bármely részén észlelhető, ahol zártabb bokrosok találhatóak. Állománynagysága 25-40 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Kis poszáta (Sylvia curruca)

A felmérés idején nem énekeltek már olyan intenzitással, de előző évekből ismerjük a faj költését a területről. Becsült állománya 3-4 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Mezei poszáta (Sylvia communis)

A terület ritkás bokrosainak fészkelője. Becsült állománynagysága 3-4 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Csilpcsalpfüzike (Phylloscopus collybita)

Tipikus költőfaja a területnek, szinte minden lombhullató erdőtípusban előfordul. Állománya 11-18 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Szürke légykapó (Muscicapa striata)

A településen és az erdőben is észleltük jelenlétét, állománya 7-10 pár.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Örvös légykapó (Ficedula albicollis)

A felmérés idején már nem énekeltek, így az akusztikus megfigyelés nem volt lehetséges, ami a faj legjobb felmérési módszere lett volna. Néhány madarat azonban sikerült látni, és ebből tudtunk következtetni, eszerint becsült állománya 2-5 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Széncinege (Parus major)

Cinegefajaink közül a leggyakoribb, az egész területen megtalálható, állománynagysága 15-25 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Kék cinege (Cyanistes caeruleus)

Az egész területen megtalálható faj, állománya 5-8 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Barátcinege (Poecile palustris)

Szórványosan fordul elő a területen, becsült állománya 1-2 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Őszapó (Aegithalos caudatus)

Az egész területen előforduló faj, állománya 4-7 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Csuszka (Sitta europaea)

Az egész területen megtalálható faj, állománya 6-8 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Rövidkarmú fakusz (Certhia brachydactyla)

Kora tavasszal lehet ezt a fajt jól felmérni, de a késői felmérések alkalmával is sikerült vizuálisan megfigyelni néhány egyedét. Becsült állománya: 1-2 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Hegyi fakusz (Certhia familiaris)

Eredetileg hegyvidéki faj, mely a telepített fenyvesekben is sikeresen tud költetni. A környező erdőkben már észleltük költésben a fajt, és a terület hasonlósága miatt feltételezzük itt is költését. Becsült állománynagysága 0-1 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)

A nyíltabb területeken találjuk meg, mezőgazdasági területek szegélyein a szabadon álló galagonyákon, illetve vadrózsákon költenek, emellett a középvezettségű oszlop alatt kiirtott pásztaban a feltörekvő cserjeszint is kedvelt fészkelőhelye. Állománya 2-5 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Szarka (*Pica pica*)

A nyíltabb területeken, valamint az emberek közelségében található faj, állománya 3-5 pár.

Szajkó (*Garrulus glandarius*)

Az egész területen megtalálható faj, állománya 2-3 pár.

Dolmányos varjú (*Corvus cornix*)

Főként az erdők és nyílt területek határain, fasorokban költ, állománya 4-5 pár.

Seregély (*Sturnus vulgaris*)

Ahol költőodút talál, ott megtelepszik a területen, állománya 10-15 pár.

Sárgarigó (*Oriolus oriolus*)

Az egész területen megtalálható faj, állománya 5-8 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Mezei veréb (*Passer montanus*)

A település közelségében található meg, állománya 10-12 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Erdei pinty (*Fringilla coelebs*)

Az egész területen elterjedt, a leggyakoribb fajok egyike, állománya 25-40 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Kenderike (*Carduelis cannabina*)

Az egész területen megtalálható, elsősorban a települések közelében, állománya 2-5 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Tengelic (*Carduelis carduelis*)

Az egész területen megtalálható, elsősorban a település közelében, állománya 2-5 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Zöldike (*Chloris chloris*)

Az egész területen megtalálható, elsősorban a település közelében, állománya 2-3 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Csicsörke (*Serinus serinus*)

A település közelében található meg, állománya 1-3 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*)

Csupán magasan átrepülő madarakat észleltünk a felmérés során, melyek a késői bejárás miatt akár a költést már befejezett madarak is lehettek a közeli területekről. A terület alkalmas volta ellenére, minden kétséget kizáróan nem lehet eldönteni, költ-e ezen helyen.

Becsült állománya 0-2 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Citromsármány (*Emberiza citrinella*)

Az egész területen megtalálható faj. Állománya 10-15 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

7.4.1.3. Egyéb költő fajok a területen

Egerészölyv (Buteo buteo)

Az erdők és nyílt területek határán költ, állománya 0-2 pár.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Karvaly (Accipiter nisus)

A terület erdeiben költ, állománya 0-1 pár.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Vörös vércse (Falco tinnunculus)

Felhagyott varjú- és szarkafészkekben költ a területen 0-1 pár.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Fácán (Phasianus colchicus)

A mezőgazdasági területek szegélyein költ, állománya 5-8 pár.

Erdei fülesbagoly (Asio otus)

Felhagyott varjú- és szarkafészkekben költ a területen, állománya 2-4 pár.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

7.4.2. Átrepülő, átvonuló, nem költő fajok

Az elmúlt évek adatait és a felméréseken észlelt fajokat egyaránt felsoroljuk.

Fekete gólya (Ciconia nigra)

Vonulás során nem ritka átrepülő fekete gólyát látni, illetve a Duna közelsége is jó esélyt nyújt megfigyelésére, mivel mint rengeteg faj, a fekete gólyák is vonulásuk során a folyót követve haladnak költőterületük felé. Megtelepedésére a területen található öreg nyár- és tölgyfák még alkalmasak is lennének, de a faj emberi zavarásra való érzékenysége, ezzel összefüggésben a település közelsége minimálisra csökkenti ennek esélyét.

Fokozottan védett, természetvédelmi értéke: 500 000 Ft

Nyári lúd (Anser anser)

Ősszel és télen a vonuló csapatokat lehet megfigyelni a terület felett.

Nagy lilik (Anser albifrons)

Ősszel és télen a vonuló csapatokat lehet megfigyelni a terület felett.

Daru (Grus grus)

Ősszel, vonuláskor lehet csapatokat észlelni a terület felett.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Sarlósfecske (Apus apus)

A Győrben költő madarakat lehet néha megfigyelni a terület felett.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Gyurgyalag (Merops apiaster)

Április-május, illetve augusztus hónapokban lehet hallani a vonuló madarakat, nyáron pedig a környéken költő és vadászni járó példányokat figyelhetünk meg.

Fokozottan védett, természetvédelmi értéke: 100 000 Ft

Partifecske (Riparia riparia)

Vonuláskor lehet észlelni a csapatokat átrepülni.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Füsti fecske (Hirundo rustica)

A településen költő madarakat, illetve vonulási időben az átrepülő madarakat lehet megfigyelni a terület felett.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

SZAKMAI MEGALAPOZÓ TANULMÁNY**Molnárfecske (*Delichon urbicum*)**

A településen költő madarakat, illetve vonulási időben az átrepülő madarakat lehet megfigyelni a terület felett.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

A következő fajok abban hasonlítanak, hogy a területen fészkelőként ugyan nincsenek jelen, de vonulásuk során fontos táplálkozó- és pihenőhelyként szolgál a Püspökerdő, így tavasszal és ősszel is, valamint több fajt télen is láthatunk a területen.

3. táblázat: Fészkelőként nem előforduló madarak, de vonulásuk során fontos táplálkozó- és pihenőhelyként szolgál a „Szentiváni Tölgyeserdő”

Magyar név	Latin név	Védettség, természetvédelmi érték (Ft)
réti pityer	<i>Anthus pratensis</i>	25 000
erdei pityer	<i>Anthus trivialis</i>	25 000
sárga billegető	<i>Motacilla flava</i>	25 000
kerti rozsdafarkú	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	50 000
hantmadár	<i>Oenanthe oenanthe</i>	50 000
rozsdás csuk	<i>Saxicola rubetra</i>	25 000
szőlőrigó	<i>Turdus iliacus</i>	25 000
fenyőrigó	<i>Turdus pilaris</i>	25 000
kerti poszáta	<i>Sylvia borin</i>	50 000
fitiszfűzike	<i>Phylloscopus trochilus</i>	25 000
sárgafejű királyka	<i>Regulus regulus</i>	25 000
tüzesfejű királyka	<i>Regulus ignicapillus</i>	25 000
kormos légykapó	<i>Ficedula hypoleuca</i>	25 000

Holló (*Corvus corax*)

Kóborló példányokat lehet észlelni az év bármely időszakában.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Vetési varjú (*Corvus frugilegus*)

Ősszel a vonuló és télen az itt telelő csapatokat lehet észlelni.

Természetvédelmi értéke: 50 000 Ft

Fenyőpinty (*Fringilla montifringilla*)

Télen jelenik meg a területen, néha más pintyfajokkal együtt.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Csíz (*Spinus spinus*)

Télen jelenik meg a területen, néha más pintyfajokkal együtt.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Süvöltő (*Pyrrhula pyrrhula*)

Télen jelenik meg a területen nagy csapatokban.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

Nádi sármány (*Emberiza schoeniclus*)

Tavasszal és ősszel vonulásban észlelhető a területen.

Természetvédelmi értéke: 25 000 Ft

7.5. ÖSSZEFOGLALÁS

A területről —a madárfajokon kívül— 22 védett fajt sikerült kimutatnunk, amelyek között egy fokozottan védett, a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), illetve három jelölő faj is van a magyar futrinka mellett. Ilyen a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*). A területet lefedő Gönyői-homokvidék Natura 2000 terület öt jelölő állatfaja közül hármát sikerült kimutattunk. Egy faj, a dunai tarajosgötte (*Titurus dobrogicus*) számára nem nyújt alkalmas életteret az általunk vizsgált élőhelyegyüttes, a közönséges denevérről (*Myotis myotis*) pedig nincs adatunk.

A madarak esetében 36 védett költő, 2 fokozottan védett átvonuló, 24 védett nem költő, valamint 7 nem védett fajt észleltünk az elmúlt években a Szentiváni-erdő területén, így összesen 69 fajt figyeltünk meg a területen.

Zoológiai szempontból az idős tölgyfaállomány emelendő ki, mint megóvandó érték, hiszen a védett fajok többsége, beleértve a jelölőfajokat is, a tölgyek kísérő fajjai. A másik élőhelytípus a temető szomszédságában lévő nyílt homokpuszta, mely kis kiterjedése és mozaikos jellege ellenére is több ritka (pl. magyar bordásfejűkabóca) és védett psammofil (homokkedvelő) fajnak is otthont ad, emiatt zoológiai szempontból is kiemelkedő értéke a vizsgált területnek.

8. AZ ÉLŐHELYEKET VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK

8.1. VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK

A területre nézve jelentősebb veszélyeztető tényezők felsorolásánál a közösségi jelentőségű fajokra és élőhelytípusokra ható veszélyeztető tényezők listáját (Földművelésügyi Minisztérium 2018) vettük figyelembe.

A terepbejárások alkalmával sajnos igen sokrétű veszélyforrást lehetett felismerni (lásd az alábbi fotókat). A helyi civil természetvédők által kihelyezett bemutatótáblák, pihenők többsége vandalizmus miatt károsodott. A táblák egy része össze volt törve, filctollal össze volt firkálva, a pihenőpadok gyűjtogatás nyomait mutatták, egy részük fel volt borítva. Ez sajnos állandó probléma a területen.

Ezen túlmenően, főleg a területet átszelő gyalogösvények mentén több helyen kommunális hulladék, valamint építési törmelék illegális kihelyezése figyelhető meg. Mindezek a lakott terület közvetlen közelsége, a rendszeres átjárás miatt jelentenek fenyegetést a természetességi állapotra. A temető melletti területen részben a temetőben keletkezett hulladékot, részben kerti zöldhulladékot helyeznek el, de attól távolabb építési hulladék sem ritka.

Veszélyeztető tényező a területet átszelő földút: a temető és a körforgalom között a nem hivatalos OKIR hrsz. adatbázisa alapján nem kijelölt út.

A lakott terület közvetlen szomszédsága miatt jelentős a kutyasétáltatás, biciklis és motoros jelenlét, ami nem kívánatos taposást okoz a területen.

Az özönfajok térhódítása is szembeűnő folyamat: az akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*) és ostorfa (*Celtis occidentalis*) jelenléte igen számottevő. A faállományokban további potenciális özönfajok is jelen vannak (pl. orgona – *Syringa vulgaris*, sásliliom – *Hemerocallis fulva*, kerti mahónia – *Mahonia aquifolium*).

7. fotó: A tanösvény táblákat és a pihenőt is megrongálták

8. fotó: A több védett és fokozottan védett állatfajnak életteret adó homokpusztagyepet kettévágó út nyomvonal

9. fotó: Védett állatfajoknak élőhelyet nyújtó gyepfolt építési törmelékkel

9. „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” TERÜLETÉRE VONATKOZÓ TÉRSÉGI, TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ELHATÁROZÁSOK

A területfejlesztési-településfejlesztési, valamint a területrendezési-településrendezési tervek Magyarországon hierarchikus rendet alkotnak.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (a továbbiakban: OFTK) az ország, a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptió az OFTK-val összhangban a megye területére vonatkozóan határozzák meg a fejlesztési elképzeléseket és fejlesztési irányvonalat, amelyeket a települések településfejlesztési koncepcióinak kidolgozásánál figyelembe kell venni. Győr MJV településfejlesztési koncepciója hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására.

Az Országos Területrendezési Terv határozza meg az ország egyes térségei térbeli rendjét, az országos szintű infrastrukturális hálózatokat, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, ill. erőforrások védelmére. A megyei területrendezési tervek hivatottak a térségi területfelhasználási kategóriák és övezetek kijelölésére, az országos területfelhasználási kategóriák, övezetek figyelembe vételével, azok pontosításával, valamint tartalmazzák az országos és térségi jelentőségű infrastrukturális hálózati elemeket.

E fejlesztési-és rendezési dokumentumok közül:

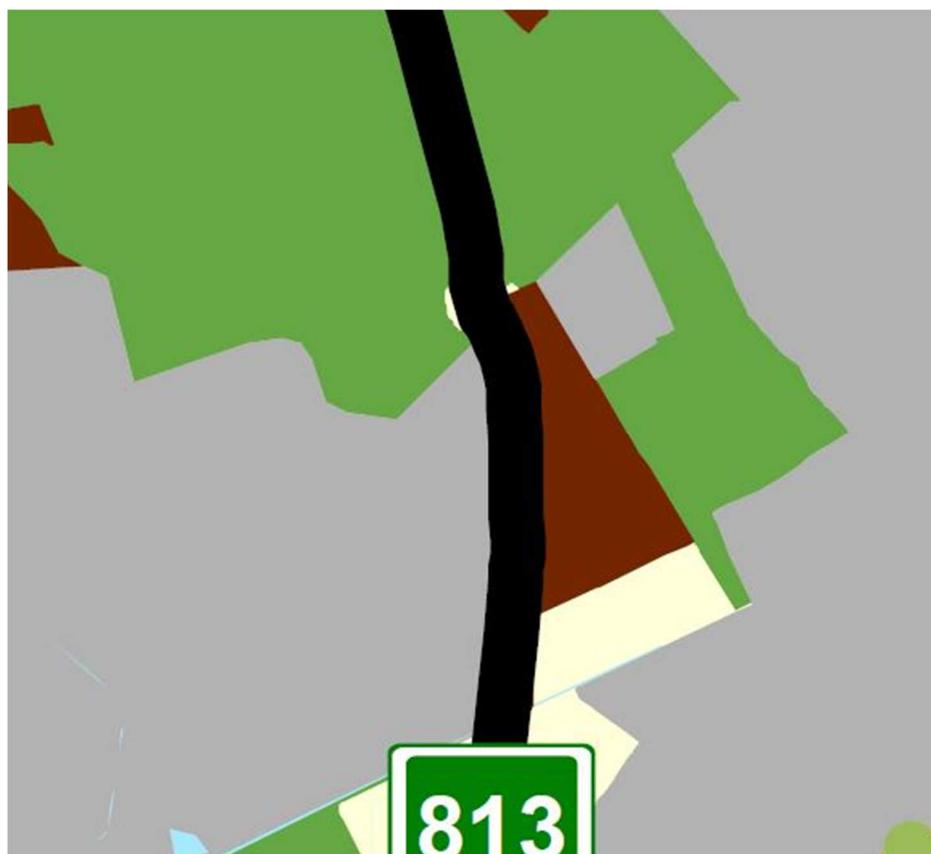
- Győr-Moson –Sopron Megye területrendezési tervének
- Győr MJV Településfejlesztési Konceptiójának és
- Győr MJV hatályos településrendezési eszközeinek elhatározásait mutatjuk be.

9.1. GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYEI TERÜLETRENDEZÉSI TERVÉNEK „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” TERÜLETÉRE VONATKOZÓ ELHATÁROZÁSAI

9.1.1. Szerkezeti terv

A megye Szerkezeti terve a „Szentiváni Tölgyeserdő” területének egy részét „települési térségként”, illetve sajátos területfelhasználású térségként tartalmazza.

13. ábra: Kivonat GYMS Megye Területrendezési Tervének Szerkezeti tervéből

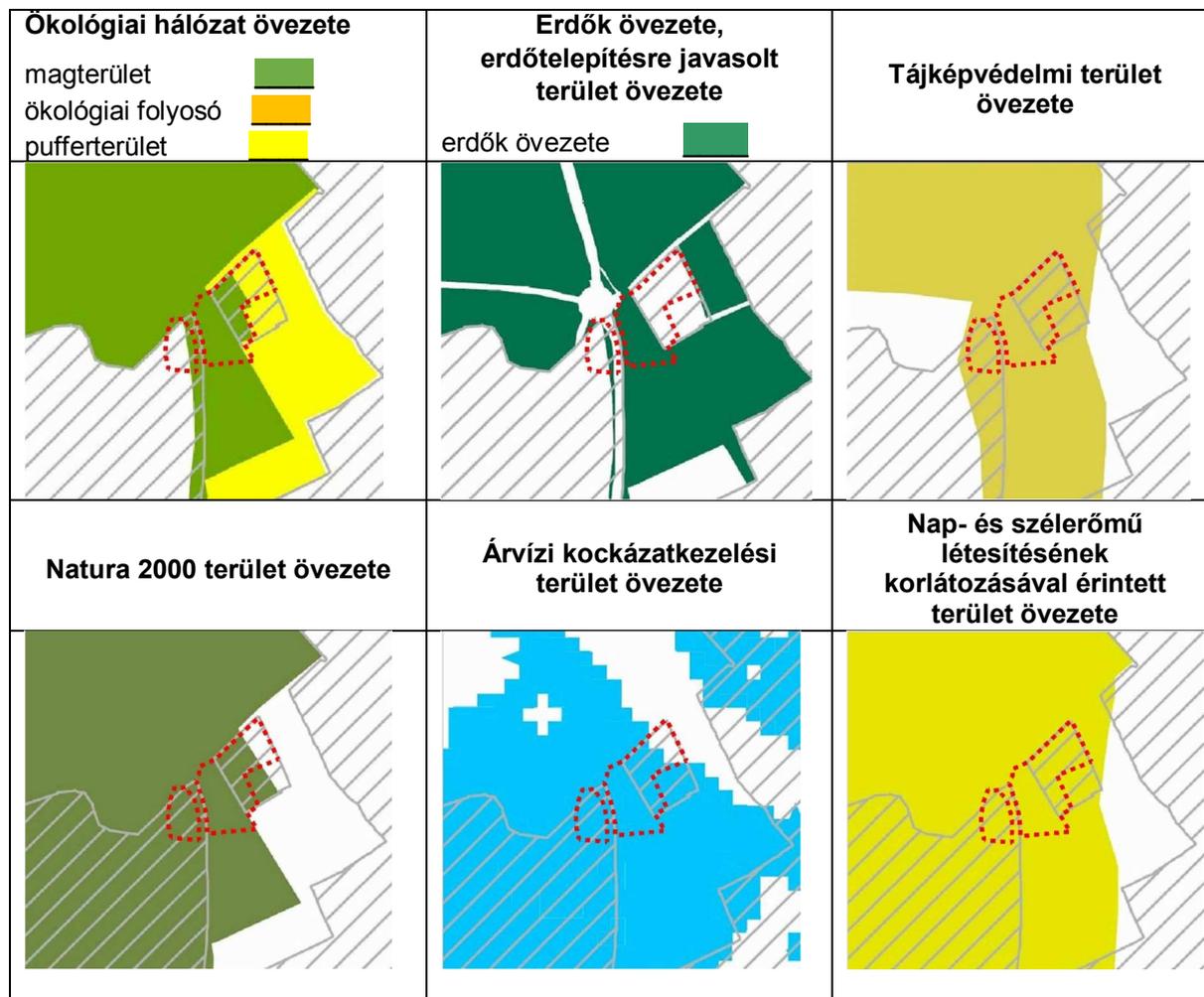
9.1.2. Térségi övezetek

A térségi övezetek az országos és megyei területrendezési tervben megállapított vagy alkalmazott, sajátos jellemzőkkel rendelkező —a térségi területfelhasználási kategóriáktól függetlenül lehatárolt és meghatározott— területi egységek. Jellemzően a térségi övezetek védelmi céllal érintett területek, vagy településrendezési eszközökben területfelhasználásuk meghatározásakor meghatározott célok érvényesítése előírt.

Az alábbi ábrákon a megyei területrendezési terv „Szentiváni Tölgyeserdő” területét érintő térségi övezeteit mutatjuk be. Egyes térségi övezeteket a területrendezési terv térségi övezeti tervlapjai „teljes közigazgatási területtel” ábrázolnak, ezen övezetek a településrendezési terv készítése során az érintett szakterület adatszolgáltatásai alapján

kerülnek tényleges területükkel lehatárolásra. Az ilyen ábrázolású övezetek közül a „honvédelmi és katonai célú területek övezete” érinti a területet. Az adatszolgáltatás következményeit a „8.3. Győr MJV településrendezési eszközeinek „Szentiváni Tölgyeserdő” területére vonatkozó elhatározásai” fejezetben tárgyaljuk.

14. ábra: A „Szentiváni Tölgyeserdő” területét érintő, GYMS Megye Területrendezési tervében lehatárolt térségi övezetek

9.2. GYŐR MJV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Győr MJV 2014-ben hagyta jóvá 2014—2030 időszakra vonatkozó településfejlesztési koncepcióját (továbbiakban: TFK). A TFK meghatározta a város jövőképét, valamint az átfogó és részcélokat, továbbá az egyes városrészekre vonatkozóan értelmezte a fejlesztési célokat. Alábbiakban a TFK „Szentiváni Tölgyeserdő”re is vonatkozó fejlesztési célkitűzéseit ismertetjük összefoglalóan:

Az átfogó fejlesztési célok között a „prioritás 3.: az épített természeti környezet fejlesztése”-re vonatkozó célkitűzések. Ezen belül a „3.2. Természeti környezet fejlesztése” érdekében a TFK három részcélt fogalmaz meg:

- a zöldfelületek fejlesztését,
- a vízpartok revitalizációját, valamint
- a környezet védelmét.

A *zöldfelületek fejlesztése* érdekében a TFK javaslatként fogalmazza meg a környezetből a városig húzódó „zöld ujjak” megőrzését is. Ezek szerkezeti adottságát meg kell őrizni, és

fejleszteni kell. A város mikroklimatikus hatásainak biztosítása érdekében szintén fontos szerepet játszanak a zöldfelületek.

A *vízpartok revitalizációja* érdekében a mederrendezések, valamint a hullámterek zöldfelületi rendszerbe kapcsolása is javaslatként jelenik meg a TFKban.

A *környezet védelme*, ezen belül a víz, a levegő, a talaj, a klíma és az élővilág védelme szintén javaslatként jelenik meg. A településnek fontos településfejlesztési alapelve, hogy minden környezetvédelmi intézkedés és beavatkozás a lakosság egészségének védelmét és életminőségének javítását szolgálja.

Az egyes városrészekre vonatkozó célkitűzések meghatározásánál az egyes városrészek nem fedik le a teljes közigazgatási területet. A városrészi lehatárolásoknál a vizsgált terület keleti része a „9. Gyórszentiván” településrészhez tartozik. A két út közötti része nem tartozik egyik lehatárolásba sem. Gyórszentivánra vonatkozó célok között szerepel a zöldfelületek fejlesztése.

15. ábra: Kivonat a Településfejlesztési koncepció településrészi lehatárolásából, „9. Gyórszentiván” városrész területe (forrás Győr MJV TFK 2014-2030)

9.3. GYŐR MJV TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK „SZENTIVÁNI TÖLGYESERDŐ” TERÜLETÉRE VONATKOZÓ ELHATÁROZÁSAI

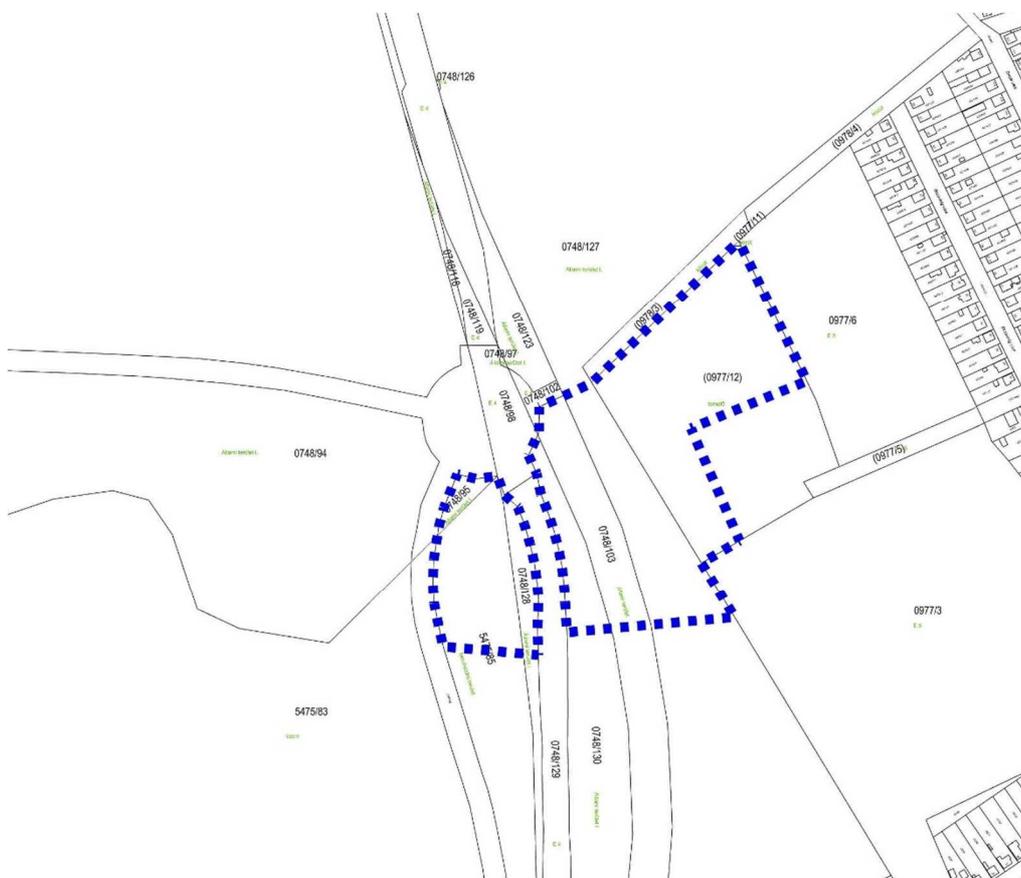
Győr MJV hatályos településrendezési eszközeit 2006-ban fogadta el a Képviselő-testület, amelyeket az eltelt időszakban többször módosított. Településrendezési eszközök a Településszerkezeti terv, valamint az építési jogokat meghatározó Győri Építési Szabályzat (továbbiakban: GYÉSZ) és annak rajzi mellékletét képező Szabályozási terv.

A vizsgált terület a hatályos településszerkezeti tervben honvédelmi erdőterületben (sötét zöld), különleges terület—honvédelmi terület (szürke zöld kerettel), valamint a vizsgált terület keleti része különleges terület—temetőterület (szürke) területfelhasználásba került besorolásra.

16. ábra: Kivonat a hatályos Településszerkezeti tervből

Megjegyzendő, hogy 2006 óta a területen telekosztások történtek. A jelenlegi telekstruktúrát a vizsgált terület lehatárolásával együtt az alábbi ábra mutatja be.

17. ábra: A vizsgált terület lehatárolása a földhivatali alaptérképen

Napjainkban folyik Győr MJV **településrendezési eszközeinek** —mind a **Településszerkezeti terv, mind a GYÉSZ és annak rajzi mellékletének felülvizsgálata a teljes közigazgatási területre vonatkozóan.**

A vizsgált terület nagy része **honvédelmi kezelésű terület**. A mellékelt ábrán állami területként jelölt területek honvédelmi kezelésben vannak.

18. ábra: Tulajdonviszonyok a vizsgált területen

A településrendezési eszközök készítéséhez a Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztálya adott adatszolgáltatást a településrendezési eszközökben honvédelmi célú területként lehatárolandó területek és ezen területek területfelhasználásbéli besorolására.

A vizsgált területek közül a HM adatszolgáltatása szerint távlatban is honvédelmi érdekeket szolgáló területek az alábbi helyrajzi számú területek: 0748/95, 0748/103, 0748/127, 0748/128, 0748/130.

E területek vonatkozásában Győr MJV új településrendezési eszközeiben (új Településszerkezeti terv és új Győri építési Szabályzat (GYÉSZ) és annak rajzi melléklete a Szabályozási terv) a HM nem kért változtatást, változatlanul **„honvédelmi erdőterületként”** kéri besorolni a felsorolt területeket.

19. ábra: Állami tulajdonú, HM kezelésű, Győr MJV új településrendezési eszközeiben a HM részéről távlatban is honvédelmi érdekeket szolgáló területként megadott területek

10. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK ÉS A TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉSEK ÖSSZHANGJÁNAK MEGTEREMTÉSE ÉRDEKÉBEN SZÜKSÉGES INTÉRKEDÉSEK

Értékeljük, hogy a helyi védett természeti területté nyilvánítás előkészítő szakaszában vizsgálat alá vont területet érintik-e olyan településfejlesztési-településrendezési elhatározások, amelyek megvalósulása nincsen összhangban a tervezett természetvédelmi célkitűzésekkel.

Elvégzett részletes vizsgálataink alapján az alábbi két terület esetében szükséges a természetvédelmi célkitűzések és a településrendezési eszközök összhangba hozása:

10.1. A 5474/85 HRSZ.-Ú TERÜLET VIZSGÁLT RÉSZE

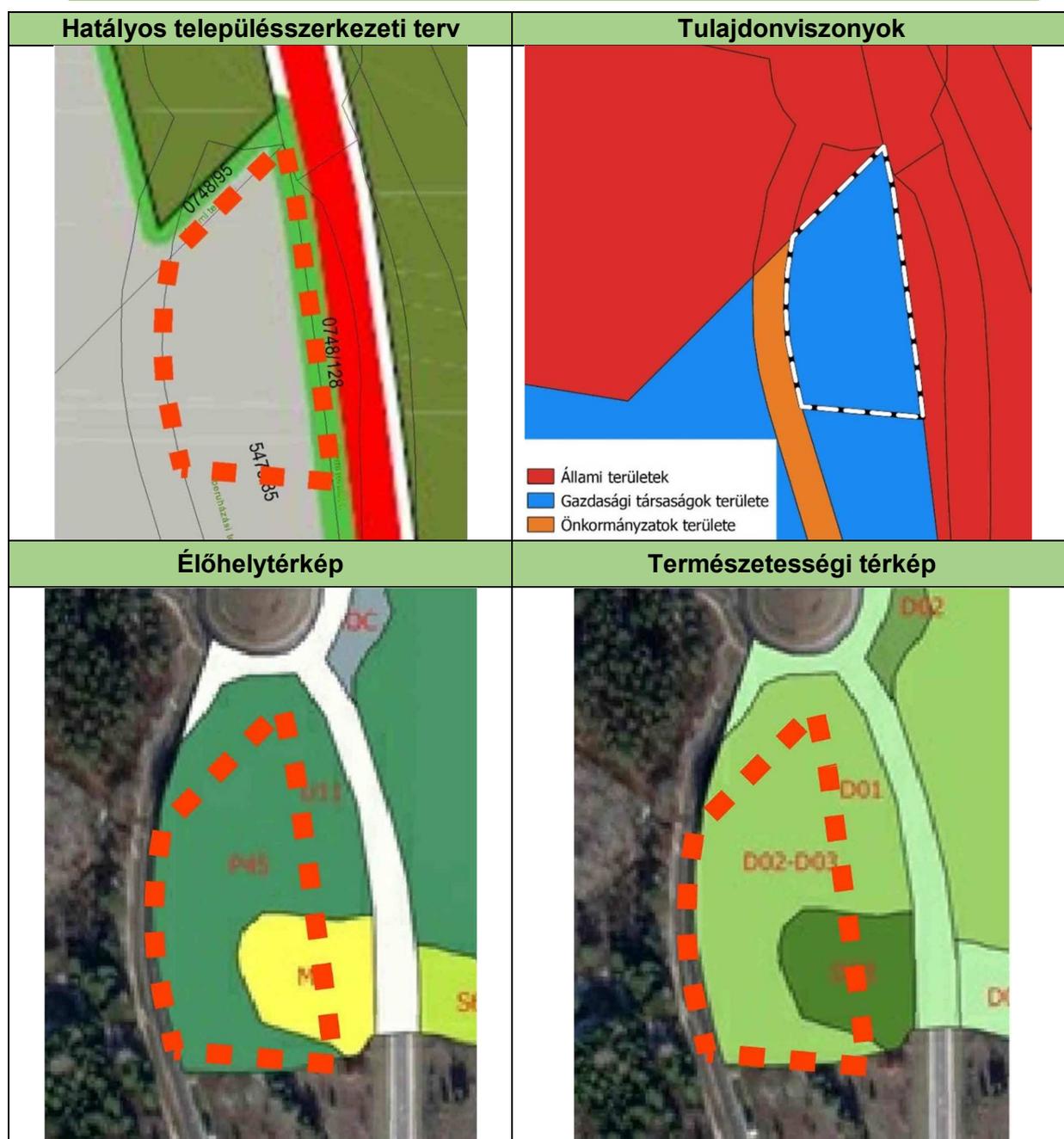
A 813. j. út és Audi út csomópontjától délre elhelyezkedő terület a hatályos Településszerkezeti tervben beépítésre nem szánt különleges terület—honvédelmi terület besorolású. A területet a hatályos településszerkezeti terv még a honvédelmi gyakorlógyakorlóterület részeként tartalmazza. A településszerkezeti terv elfogadása óta megépült a csomópont, ennek következményeként a vizsgált terület két csomóponti ág közé került. A terület az Audi Hungária Kft. tulajdona. A délnyugati csomóponti ág már teljesen

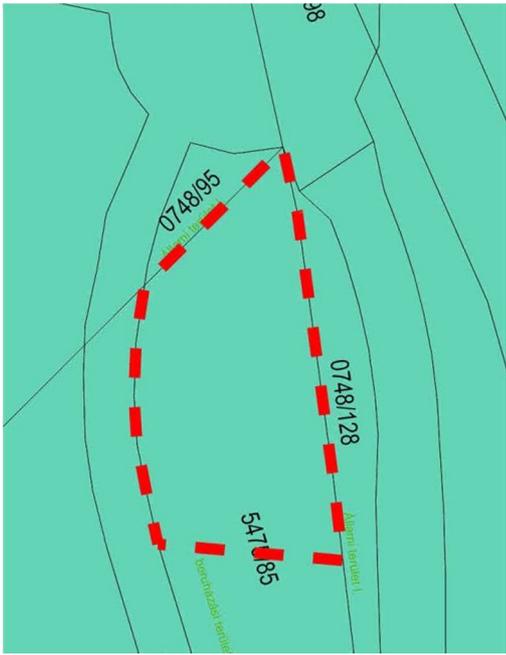
elválasztja a területet, a tőle nyugatra levő Audi Hungária Kft. telephelyétől is. A tulajdonviszonyok rendezésére lenne szükség, a két csomóponti ág közötti, helyi természetvédelmi védettségre javasolt terület az Audi Hungária Kft. telephelyének bővítésére már nem használható fel.

A területen „fáslegelők”, a terület délkeleti részén „homoki borokás nyárasok” élőhelyek találhatók, a terület a Natura 2000 hálózat része is.

A tervezett természetvédelmi célkitűzéssel, a terület helyi természetvédelmi területté nyilvánítással összhangba hozása érdekében a területet a településrendezési eszközökben erdőterületté lenne szükséges átsorolni:

- vagy védelmi erdőterületbe,
- vagy honvédelmi erdőterületbe.

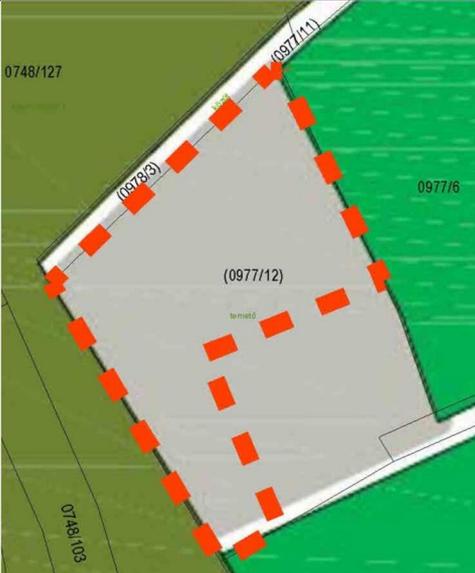
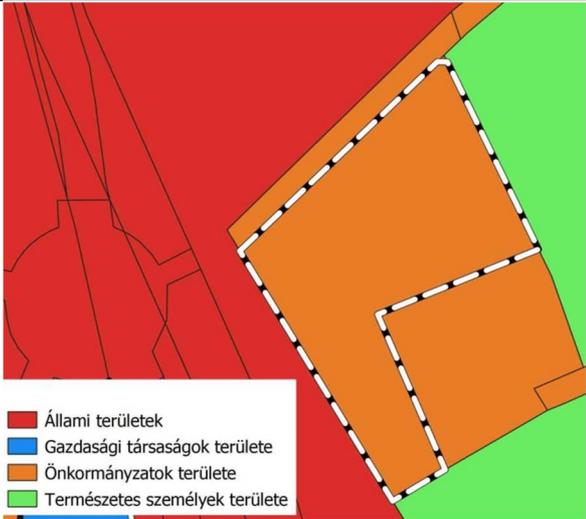

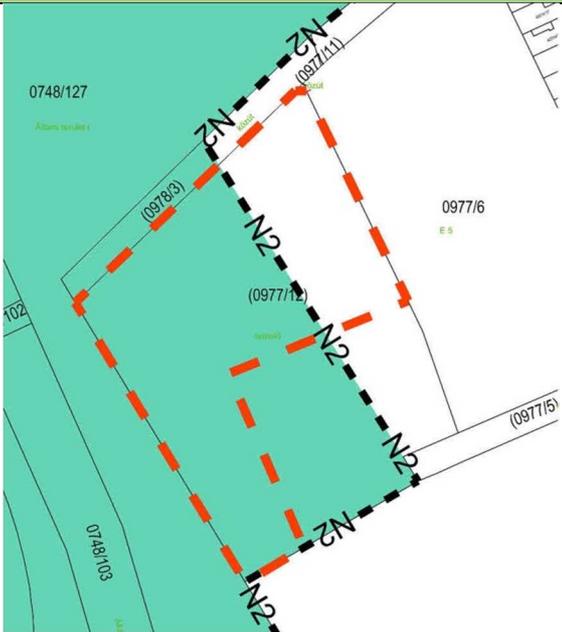
Kivonat az Országos Erdőállományadattárból	Natura2000 területek
 <p>kék szín: elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdőterületek</p>	

10.2. SZENTIVÁNI TEMETŐ BŐVÍTÉSI TERÜLETE (0977/12 HRSZ.)

A győrszentiváni temető és a hatályos tervben a temető bővítési területe különleges terület—temető terület besorolású. A helyi természetvédelmi védelemre érdemes területek vizsgálatába a temető bővítési területét bevontuk. A jelenleg temetőként kialakított és használt terület, valamint a tervezett bővítési terület egy helyrajzi számú, önkormányzati tulajdonban levő terület.

A terület egy része Natura 2000 terület.

Hatályos településszerkezeti terv	Tulajdonviszonyok
	 <p> ■ Állami területek ■ Gazdasági társaságok területe ■ Önkormányzatok területe ■ Természetes személyek területe </p>

Kivonat az Országos Erdőállományadattárból	Natura 2000 területek
 <p>kék szín: elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdőterületek zöld szín: elsődlegesen védelmi rendeltetésű erdőterületek</p>	

A tervezett természetvédelmi célkitűzéssel, a terület helyi természetvédelmi területté nyilvánítással összhangba hozása érdekében kedvezőbb lenne, ha a terület nem a temető bővítési területe lenne, hanem védelmi erdőterületbe kerülne átsorolásra a településrendezési eszközökben.

Mivel jelenleg zajlik Győr MJV új településrendezési eszközeinek tervezése, a javasolt módosítások átvezetésére lehetőség van.

11. HELYI TERMÉSZETVÉDELMI VÉDETTSÉGRE JAVASOLT TERÜLET

11.1. A VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁS CÉLJA

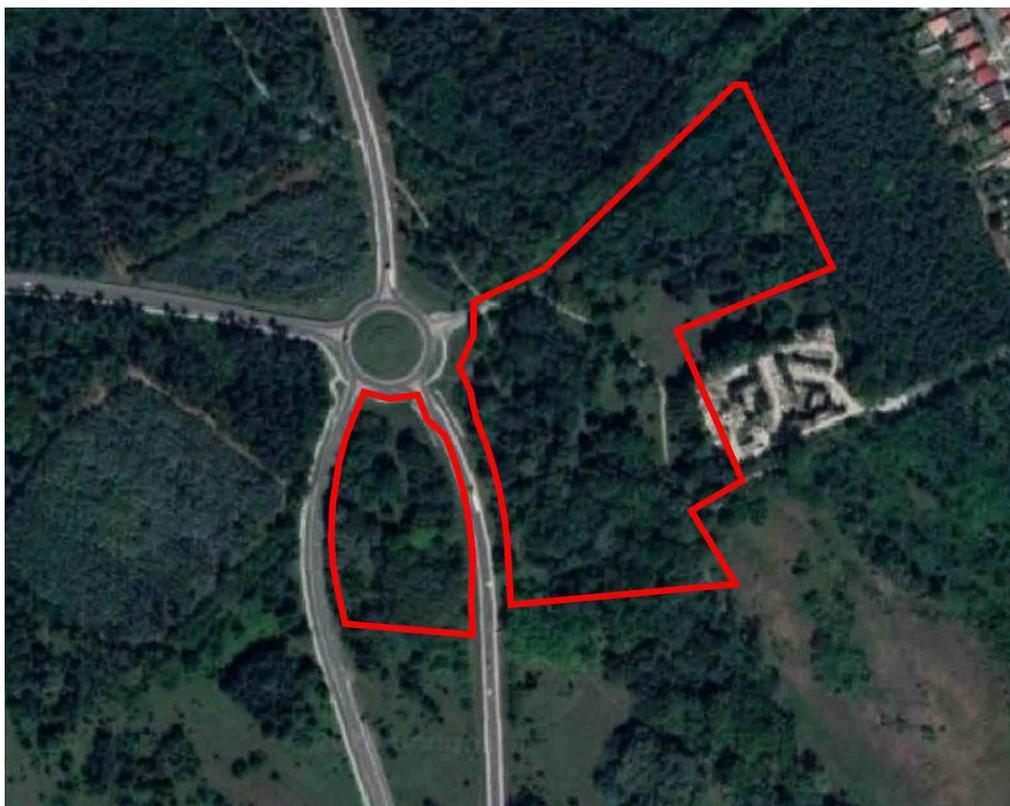
A Szentiváni Tölgyeserdő a Kisalföld meszes homokpusztáinak és homoki tölgyeseinek maradványait őrzi. A táj kialakulásában jelentős szerepet játszott az emberi tevékenység, a terület egyik fő értékének, a fáslegelőnek a létrejötté főként a legeltetésnek köszönhető, a fáslegelő terebélyes, idős kocsányos tölgyei kiemelkedő tájképi értéket képviselnek. Az erdők és a homokpusztagyeppek számos fokozottan védett és védett növény- és állatfaj élőhelyei. A terület a Natura 2000 hálózat tagja, élőhelyeinek, fajainak egy része közösségi jelentőségű. A természetközeli élőhelyek és a ritka, érzékeny fajok fennmaradását csak a terület védelme, megfelelő, természetvédelmi célú kezelése képes biztosítani.

A területen vezető tanösvény fontos szemléletformáló, különösen a környékbeli iskolások természetszeretetét, lakóhelyük természeti értékeinek megismerését segíti elő.

11.2. A HELYI TERMÉSZETVÉDELMI VÉDETTSÉGRE JAVASOLT TERÜLET LEHATÁROLÁSA

Az elvégzett vizsgálataink alapján az alábbi ábrákon lehatárolt területen —javasolt terület földhivatali térképén és ortofotón— helyi természetvédelmi területté nyilvánítására teszünk javaslatot.

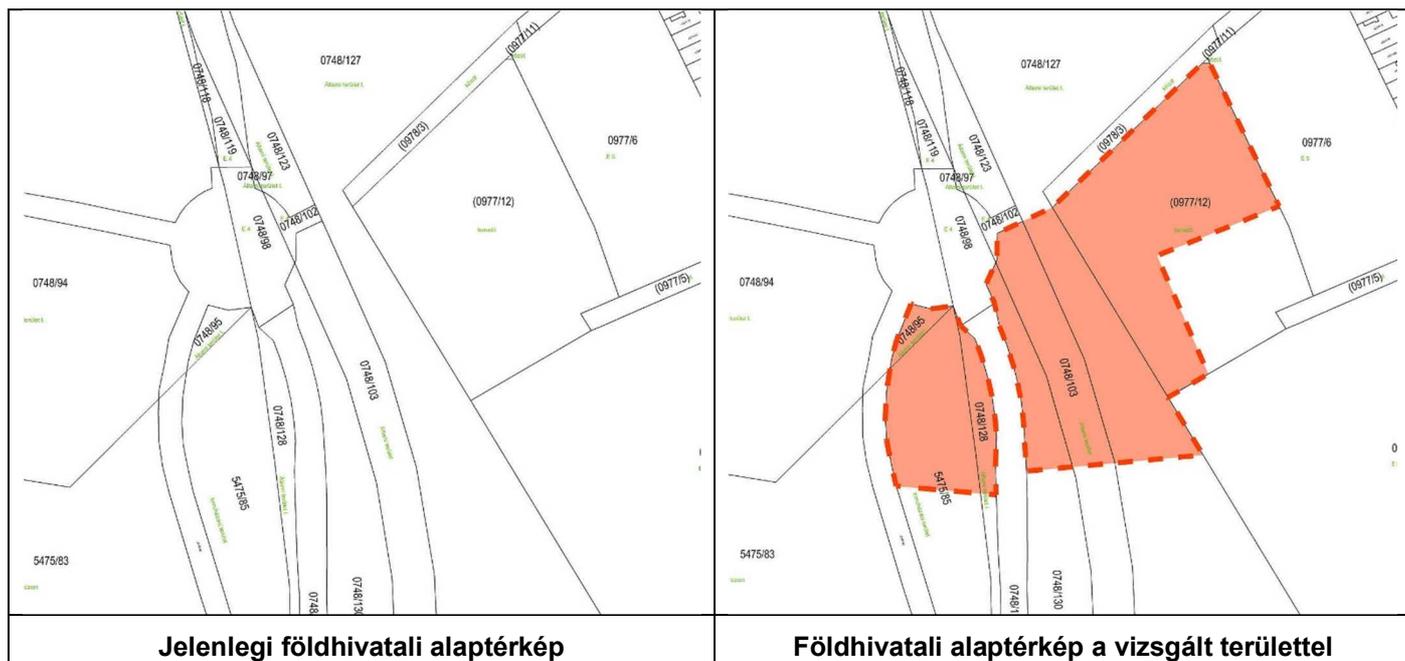
20. ábra: A helyi természetvédelmi védettségre javasolt terület légifotón

11.3. A HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT TERÜLETEK HRSZ. LISTÁJA, VALAMINT A TERÜLETEKRE VONATKOZÓ TELEPÜLÉSRENDEZÉSI BESOROLÁSOK

Az alábbi ábrák a hatályos földhivatali alaptérképet, valamint a védelemre javasolt területet mutatják be. Az ábrákon jól látható, hogy több ingatlan nem a teljes kiterjedésével javasolt védelemre.

Helyi jelentőségű védett természeti területi besorolásra javasolt terület nagysága 7,5473 ha.

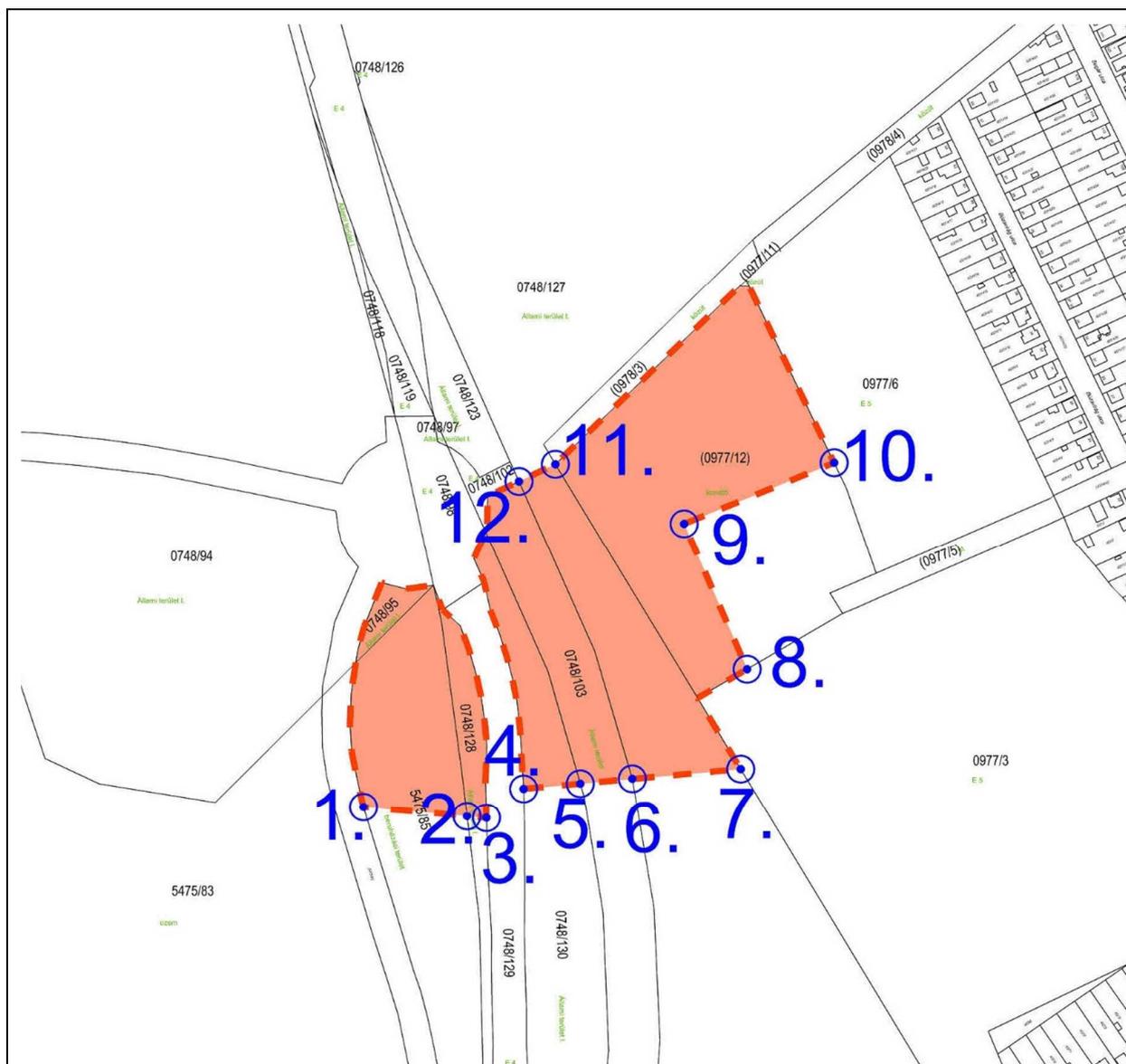
A helyi természetvédelmi védettségre javasolt terület több olyan ingatlant érint, melyeket nem egész területükkel javasoltunk a védelemre. Az alábbi táblázatban a védettségre javasolt helyrajzi számokat, azok nagyságát, a védelemmel érintett terület nagyságát, művelési ágát, tulajdonviszonyát, továbbá a hatályos településrendezési eszközökben található elhatározásukat mutatjuk be.

4. táblázat: A védelemre javasolt területek hrsz., művelési ágai, valamint besorolásuk a településrendezési eszközökben

rövidítések: TSZT: Településszerkezeti terv, SZT: Szabályozási terv,

Hrsz.	Ingyan nagysága (m ²)	Védelemmel érintett terület nagysága (m ²)	Művelési ág	Tulajdonviszony	hatályos TSZT területfelhasználása	hatályos SZT övezete
0977/12	44.384	30.417	temető	önkormányzati	Kte	Kte 02
0748/127	395.708	13.756	állami terület	állami HM vagyonkezelésű	Eho	Eho00
0748/103	24.878	9.606	állami terület	állami HM vagyonkezelésű	Eho	Eho00
0748/130	33.940	5.510	állami terület	állami HM vagyonkezelésű	Eho	Eho00
0748/128	7780	3.149	állami terület	állami HM vagyonkezelésű	Kho	Kho00
5475/85	26.732	11.723	beruházási terület	gazdasági társaság Audi Hungária Zrt.	Kho	Kho00
0748/95	1312	1.312	állami terület	állami HM vagyonkezelésű	Kho	Kho00
Védelemre javasolt terület összesen:		75.473				

A következő ábra és táblázat védelemre javasolt terület határának töréspontjait, azok EOY koordinátáját mutatja be.

Pont	EOV X	EOV Y
1.	550114.77	263102.01
2.	550196.0277	263094.8144
3.	550211.21	263093.47
4.	550240.31	263116.54
5.	550284.7929	263120.6392
6.	550325.54	263124.55
7.	550410.5514	263132.2282
8.	550415.5438	263211.042
9.	550366.1775	263326.0622
10.	550483.8298	263374.2853
11.	550265.27	263373.09
12.	550236.6593	263359.5283

12. FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bozsóki A., Takács G. (2015): A kisalföldi meszes homokpuszta története és használata. – Rence – A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság Tanulmánykötetei, 17-38.
- Böloni J., Molnár Zs., Kun A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei; vegetációtípusok leírása és határozója; ÁNÉR 2011. – MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót, p. 439.
- Németh F., Seregélyes T. (1989): Természetvédelmi információs rendszer: adatlap kitöltési útmutató. Kézirat, Környezetgazdálkodási Intézet, Budapest.
- Takács G., Schmidt D., Király G. (2015): Védett és közösségi jelentőségű növényfajok előfordulása a Győr környéki homokpusztákon. – Rence – A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság Tanulmánykötetei, 99-179.
- Bihari Z., Csorba G., Heltai M. (szerk.) (2007): Magyarország emlőseinek atlasza. Kossuth Természettár sorozat, Kossuth Kiadó, Budapest.
- Haraszthy L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár.
- Merkel O., Vig K. (2011): Bogarak a Pannon régióban, Szombathely.
- Estók P., Kugler P. (2017): Erdei denevérközösségek kutatásának eredményei a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén Rence 2: 19-76.
- Dankovics R. (2015): A kisalföldi meszes homokpuszta kételtű és hüllő faunája. Rence 1: 199-218.
- Szinetár Cs., Kovács P., Eichardt J. (2015): A kisalföldi meszes homokpuszta katonai használatú gyepterületeinek pókfaunája (*Araneae*). Rence 1: 237-260.
- Szél Gy., Kovács P., Kutasi Cs. (2015): A kisalföldi meszes homokpuszta katonai használatú gyepterületeinek bogárfaunája (*Coleoptera*). Rence 1: 283-306.
- Rozner Gy., Lökkös A. (2016): Útmutató Natura 2000 fajok monitorozásához. Xilofág bogarak. Somogy természetvédelmi Szervezet, Somogyfajsz.
- Kovács P., Szinetár Cs., Szűts T. (2019): Pókfaunisztikai adartbázis. <https://araneaesal.hu>

Koncepciók, tervek:

Győr MJV Településfejlesztési koncepciója 2014—2030, Aczél Városcsépítész Bt.

Győr MJV Településszerkezeti terve

Győr építési szabályzata (GYÉSZ), 1/2006. (01.25.) önkormányzati rendelet

Internetes oldalak:

www.termeszetvedelem.hu